

Sateenkaariperheet^{ry}

Toimintakertomus 2022

Hallituksen esitys kevätkokoukselle 25.3.2023

Sisältö

1.	Johdanto	3
2.	Vaikuttamistyö	3
2.1.	Vaikuttamistyön toimenpiteet 2022	4
	Tarpeiden jäsentyminen perhepoliittisiksi tavoitteiksi	4
	Perhepoliittisten tavoitteiden viestintä	5
	Päättäjien sitoutuminen tavoitteisiin	5
	Tavoitteiden toteutuminen	6
2.2.	Monimuotoiset perheet -verkosto vaikuttamistyön tukena	7
2.3.	Kansainvälinen vaikuttamistyö	7
2.4.	Yhteistyöverkostojen kehittäminen	8
2.5.	Lausunnot, tiedotteet ja edustukset	9
3.	Ammatillisen työn kehittäminen	10
3.1.	Koulutukset ammattilaisille	10
3.2.	Koulutusmateriaalit ammattilaisille	10
3.3.	Hankkeiden ja erillistoimintojen tekemä ammatillisen työn kehittäminen	10
	Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus	10
	Kumppanuusvanhemmaksi -hanke 2021–2024	11
4.	Neuvonta ja ammatillinen tuki	12
4.1.	Neuvonta- ja tukimateriaalit kohderyhmille	12
4.2.	Yleinen neuvontapalvelu (käytännöllinen ja lainsäädöllinen neuvonta)	12
4.3.	Perhesuhdekeskuksen ammatillinen, psykososiaalinen tuki	13
4.4.	Sateenkaariperheiden perhevalmennus	15
4.5.	Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet	15
5.	Monimuotoista vertaistoimintaa	16
5.1.	Vuositeeman huomioiminen vertaistyössä	16
5.2.	Vertaistoimintaa erityisryhmille	17
5.3.	Rakkaussuhteita vahvistava vertaistoiminta	19
5.4.	Eroauttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen	20
5.5.	Muita läheissuhteita tukeva toiminta	20
5.6.	Leirimuotoinen vertaistuki	20
5.7.	Vapaaehtoisesti toteutettu paikallinen vertaistoiminta	21
5.8.	Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta	23
	Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä	23
	Pride-tapahtumiin perhesisältöjä	23
6.	Vertaistoiminnan kehittäminen	24
7.	Tukipalvelut	26
7.1.	Viestintä	26
7.2.	Sateenkaariperheitä ja perhettä suunnittelevia koskevan tiedon kerääminen	29
7.3.	Jäsenpalvelujen kehittäminen	30
7.4.	Hyvä hallinto varmistaa toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden	30
	Liite 1: Paikallistiimien toimintakertomukset 2022	33
	Liite 2: Koulutukset ammattilaisille ja kohderyhmille 2022	38
	Liite 3: Monimuotoiset perheet -verkoston toimintakertomus 2022	40

1. Johdanto

Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka edistää perheiden moninaisuuden huomioimista yhteiskunnassa, lisää tietoisuutta sateenkaariperheistä, kehittää lainsäädäntöä ja palvelujärjestelmää tukemaan sateenkaariperheitä heidän kasvatustehtävässään sekä tarjoaa sateenkaariperheiden jäsenille heidän tarvitsemiaan tukipalveluita.

Sateenkaariperheet ry:n toimintavuosi 2022 oli yhdistyksen kahdeskymmenesviides.

Vuosi 2022

Alkuvuodesta vahvistettiin yhdistyksen ensimmäinen strategia, joka ohjaa yhdistyksen työtä aina vuoteen 2030 saakka. Toiminnan kehittämisen painopisteitä strategiakaudella ovat:

- vaikuttamistyö ja edunvalvonta
- tiedon tuottaminen kohderyhmistämme ja kohderyhmillemme
- lapsiperheellistymisestä haaveilevien sateenkaarilasten, -nuorten ja -aikuisten tavoittaminen, tukeminen ja kohtaaminen

Vuonna 2022 vaikuttamistyön keskiössä olivat translain vanhemmuuteen ja lapsiperheellistymismahdollisuuksiin liittyvät kysymykset, eduskuntavaalivaikuttamisen käynnistäminen, uusien perhepoliittisten tavoitteiden 2022-2025 viestintä, hedelmöityshoitosuosituksen valmistelu sekä useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman teeman nostamisen poliittiselle agendalle.

Vuositeemana 2022–2023 toimii tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Toimintavuoden aikana vahvistettiin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2022-2023. Tavoitteena on mahdollistaa kaikkien ihmisten osallistuminen yhdistyksen työhön ja toimintaan, ehkäistä syrjintää ja lisätä hyvinvointia. Painopisteinä ensimmäiselle suunnitelmakaudelle asetettiin sukupuolen moninaisuuden huomioiminen. Toimenpiteet on jaksotettu pidemmälle ajalle. Toimintavuoden aikana esimerkiksi luotiin turvallisemman tilan periaatteet, käännettiin ne ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi, koulutettiin henkilöstöä ja vapaaehtoisia, lisättiin monikielisyyttä, selviteltiin esteettömyyttä ja uudistettiin tietomateriaaleja. Työ pääsi hyvään käyntiin, mutta jatkuu tulevina vuosina.

Rahoittaja eriytti yhdistyksen sateenkaariperhetoiminnan vuoden alusta omaksi avustuskohteekseen. Yleishallintoon jäivät edunvalvonta, viestintä ja hallinto. Kumppanuusvanhemmuushankeessa oli ensimmäinen täysi toimintavuosi. Yhdistyksen hallinnoimat yhteistyötoiminnot Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus ja Monimuotoiset perheet -verkosto jatkoivat samana pysyneillä resursseilla.

2. Vaikuttamistyö

Yhteiskunnallisen vaikuttamistyön pohjana toimii yhdistyksen kevätkokouksen vuonna 2022 vahvistama 'Perhepoliittiset tavoitteet 2022–2025' -tavoiteohjelma. Perhepoliittiset tavoitteet koostuvat 22 tavoitteesta, jotka löytyvät kotisivuilta. Painopistealueena tavoiteohjelmassa on useamman kuin kahden vanhemman sateenkaariperheet.

Vuoden 2022 vaikuttamistyön keskiössä olleet hankkeet:

- Laki sukupuolen vahvistamisesta
- Useamman kuin kahden oikeudellinen vanhemmuus
- Laki ja monimuotoiset perheet -selvityshanke
- Aluevaalit 2022
- Eduskuntavaalit 2023

Vaikuttamistyötä tehdään nimenomaan verkostoissa. Vaikuttamistyön tärkeimmät verkostot ovat Monimuotoiset perheet -verkosto ja sateenkaarijärjestöjen verkosto. Toimintavuoden aikana palkattiin viestinnän asiantuntija, jonka työnkuvassa painotetaan vaikuttamisviestintää. Tosin toimintavuoden aikana vahvistetun viestintästrategian mukaisesti viestinnän asiantuntijan työpanosta aletaan keskittämään vaikuttamistyöhön vasta 2024, kun akuutimmat viestinnän kehittämisen tarpeet on ensin vastattu. Uuden asiantuntijan panos alkoi kuitenkin näkyä vaikuttamistyössäkin jo vuoden 2022 aikana.

2.1. Vaikuttamistyön tuotoksia ja tuloksia 2022

Vuonna 2022 kehitettiin tuloksellisuusmittareita yhdistyksen tekemän vaikuttamistyön tuloksellisuuden arvioinnin tueksi. Vaikuttamistyön onnistumisen kriteereiksi määrittäytyivät sateenkaariperheiden tarpeiden jäsenyminen poliittisiksi tavoitteiksi, tavoitteiden onnistunut viestintä, päättäjien sitouttaminen tavoitteisiin ja, lopulta, perhepoliittisten tavoitteidemme toteutuminen lainsäädännössä ja palvelujärjestelmässä. Alla vuoden 2022 vaikuttamistyön toimenpiteet on raportoitu näiden neljän tavoitealueen mukaisesti.

Tarpeiden jäsenyminen perhepoliittisiksi tavoitteiksi

Sateenkaariperheiden ja lapsiperhettä harkitsevien sateenkaari-ihmisten aseman parantaminen edellyttää, että heidän tarpeistaan ja toiveistaan on olemassa selvitettyä tietoa, ja että tämä tieto jäsennetään perhepoliittisiksi tavoitteiksi, joita voidaan sitten edistää. Tavoitteiden määrittely on keskeinen ja myös työläs osa vaikuttamistyötä. Tieto perheiden ja suunnittelijoiden tarpeista nousee yhdistyksen itse tekemistä laajoista kyselyistä (ks luku 7.2.), yhdistyksen tekemän neuvontatyön (ks. luku 4.) yhteydenotoista sekä muiden tahojen tekemistä selvityksistä ja tutkimuksista. Perhepoliittiset tavoitteet voivat ottaa muodon esimerkiksi erilaisina tavoiteohjelmina, policy-papereina, taustamuistioina ja selvityksinä. Tavoitteita koskevat asiakirjat voivat olla kohdistettuja esimerkiksi päättäjille, virkahenkilöille tai muille asiantuntijaorganisaatioille.

Tuotokset ja tulokset 2022:

- Perhepoliittinen tavoiteohjelma 2022–2025 päivitetään joka neljäs vuosi, ja se vahvistettiin maaliskuussa yhdistyksen kevätkokouksessa. Sen pohjalta tehtiin eduskuntavaalivaikuttamistyötä ja työstettiin yksityiskohtaisia hankekohtaisia tavoiteohjelmia. Tavoiteohjelma sisältää 22 tavoitetta viiden kokonaisuuden alla.
- Aluevaalitavoitteet 2022 muokattiin kunnallisvaalitavoitteiden 2021 pohjalta.
- Hallitusohjelmataavoitteet 2023 vahvistettiin loppuvuodesta ja sisältävät viisi kirjausehdotusta Suomen seuraavaan hallitusohjelmaan.
- Hedelmöityshoitolaian ja -suositusten kehittämistavoitteet vahvistettiin loppuvuodesta.
- Hallitusohjelmavaikuttamisen kärkitavoitteena toimi useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman tavoite, joka kirjattiin auki useassa eri muodossa eri tarkoituksiin (puoluekokousaloite, hallitusohjelmataavoite-esite, eduskuntavaaliblogi jne)
- Työelämäntavoitteet sateenkaariperheiden näkökulmasta jäsenyivät kirjalliseen muotoon osana Monimuotoiset perheet -verkoston työelämäntavoitteita ja -opasta.
- Laki ja perheiden monimuotoisuus on valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminnan rahoittama selvityshanke, jota vetää yhdistyksen hallinnoiman Monimuotoiset perheet -verkoston kasaama konsortio, jossa mukana myös Väestöntutkimuslaitos ja Kela. Selvitystyö käynnistyi alkuvuodesta 2022 ja raportti valmistuu eduskuntavaalien 2023 alla. Se tulee olemaan keskeinen hallitusohjelmavaikuttamisen työväline monessa yhdistyksen perhepoliittisessa tavoitteessa. Selvityshankkeen toteutumista voi pitää merkittävänä vaikuttamistyön saavutuksena. Selvitys sai alkunsa yhdistyksen julkisesta aloitteesta ja yhdistys oli näkyvin selvityksen vaatija julkisessa keskustelussa. Yhdistys teki aloitteen vanhemmuuslain säätämisen yhteydessä. Osa selvityksestä perustuu yhdistyksen keväällä 2022 tekemän sateenkaariperhekyselyn tuloksille, ja se tulee sisältämään paljon arvokasta

tietoa ja toimenpide-ehdotuksia liittyen esimerkiksi useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman ja lapsenhuoltolain kehittämisen kysymyksiin.

Perhepoliittisten tavoitteiden viestintä

Yhdistyksen perhepoliittisten tavoitteiden viestiminen päättäjille, virkahenkilöille, asiantuntijaorganisaatioille, aktivisteille ja myös suurelle yleisölle on keskeinen askel vaikuttamistyön polulla. Tietoa tavoitteista ja uusista ideoista viedään eri yleisöille tiedoksi eri tavoin. Perhepoliittisten tavoitteiden onnistunut kommunikointi voi ottaa muotonsa esimerkiksi tiedotteina (listattu luvussa 2.5.), erilaisina mediakampanjoina, puoluekokousaloitteina, kirjallisina kysymyksinä, blogikirjoituksina ja asiantuntijahaastatteluina mediassa. Viestinnästä kokonaisuudessaan tarkemmin luvussa 7.1., tässä alla pääteemoja poimittuina.

Tuotokset ja tulokset 2022:

- Yhdistyksen perhepoliittisia tavoitteita ja hallitusohjelmataavoitteita viestittiin pitkin vuotta erilaisin tavoin. Verkkosivulle tehtiin uutinen ja tieto-osioita. Tavoitteita viestittiin myös ennen kaikkea suorilla yhteyksillä valikoituihin päättäjiin, virkahenkilöihin, asiantuntijaorganisaatioihin.
- Useamman oikeudellisen vanhemman tavoitetta viestittiin järjestelmällisimmin: tiedotteet, uutiset omilla verkkosivuilla, puoluekokouksiin ja puolueristeilyihin osallistumalla.
- Aluevaalitavoitteita 2022 kommunikointiin osallistumalla Monimuotoiset perheet -verkoston ja, ennen kaikkea, Setan kampanjoihin. Setan kampanjan osana kommunikointiin yhdistyksen aluevaalitavoitteet yli 2000 ehdokkaalle sateenkaariperheteemaisena vaikuttajakirjeenä. Vaalien jälkeen kaikki aluevaltuustoihin valitut saivat saman tiedon.
- Ensimmäistä kertaa yhdistyksen historiassa osallistuttiin vaaleja edeltävän kesän puoluekokouksiin esittelypöydillä. Oltiin itse paikalla Kokoomuksen ja Vasemmistoliiton kokouksissa. Keskustan puoluekokouksessa yhdistyksen esitteitä jakoivat ja yhdistyksen tavoitteita lobbasivat verkoston toimijat.
- Eduskuntavaalikampanjoiden 2023 valmistelu aloitettiin jo heti kesän jälkeen. Yhdistys osallistui Lastensuojelun keskusliiton, Setan ja Monimuotoiset perheet -verkoston vaalikampanjoiden ja niiden ohjelmien valmisteluun.
- Translakia kiritettiin pitkin vuotta, yksin ja yhdessä kumppanien kanssa. Valmistelun kiirehtimisen ja lapsiperhekysymysten lisäksi nostettiin esiin ennen kaikkea alaikäisten asemaa.

Päättäjien sitoutuminen tavoitteisiin

Perhepoliittisten tavoitteiden viestimisestä seuraava askel, jonka tuloksellisuutta voidaan mitata ja arvioida, on päättäjien, virkahenkilöiden ja asiantuntijaorganisaatioiden sitoutuminen tavoitteisiin. Sitoutuminen voi näkyä eri tavoin, esimerkiksi tavoitteidemme kirjauksina Suomen hallituksen hallitusohjelmassa, puolueiden tavoiteohjelmissa, vaaliohjelmissa ja erilaisissa lainsäädännön ja perhepalveluiden uudistamisen tarvekartoituksissa, jotka voivat olla esimerkiksi ministeriöiden tai julkisten tai kolmannen sektorin asiantuntijajärjestöjen tekemiä. Sitoutuminen näkyy myös kutsuina työryhmiin ja kuulemisiin, sekä lausuntopyyntöinä. Annetut lausunnot ja työryhmäedustukset listattu luvussa 2.5.

Tuotokset ja tulokset 2022:

- Useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman tavoite päätyi yhdistyksen aloitteesta ainakin kolmen puolueen puoluekokouksen kannaksi puoluekokousaloitteen myötä. Tavoite mainitaan myös esimerkiksi Setan ja yhdenvertaisuusvaltuutetun tavoiteohjelmissa.
- Vuodenvaihteessa 2022–2023 puolueiden vaaliohjelmat ovat vielä osittain julkaisematta, mutta jo julkaistuissa ohjelmissa on mukana yhdistyksen perhepoliittisia tavoitteita. Tarkempi analyysi vaaliohjelmavaikuttamisen onnistumisesta on mahdollista tehdä vasta hiukan myöhemmin.

- Toiminnanjohtaja toimi lakia sukupuolen vahvistamisesta valmistelleen sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän seurantatyöryhmässä kutsuttuna asiantuntijana. Työskentely oli hyvin aktiivista. Vanhemmuuteen ja lapsiperheellistymismahdollisuuksiin liittyviä säädöksiä muokattiin merkittävässä määrin yhdistyksen työryhmässä antaman palautteen ja aloitteiden mukaisesti. Yhdistys oli myös mukana suunnittelemassa ministeriön kyselyä sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vanhempien lapsille, mikä oli osa lasten osallisuutta lainvalmistelussa. Hallitus antoi mietintönsä eduskunnalle alkusyksystä. Valmistelun aikana sateenkaari- ja ihmisoikeusjärjestöt toimivat erittäin aktiivisessa yhteistyössä sisältökysymysten ja poliittisen vaikuttamisen osalta. Tehtiin yhteisiä kannanottoja, sekä osallistuttiin mielenosoituksen järjestämiseen. Yhdistys osallistui myös yhteiseen mediatilaisuuteen lain valmistelusta.
- Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto PALKO käynnisti hedelmöityshoitosuosituksen monivuotisen valmistelun ratkaisemaan esimerkiksi niitä julkisten hedelmöityshoitojen haasteita, joita Sateenkaariperheet ry:n ja Simpukka ry:n yhteistyö on tuonut laajasti julki. Molempia yhdistyksiä kuultiin työskentelyn aluksi laajasti.
- Julkisten klinikoiden sitoutumisesta kertoo jo muutaman vuoden jatkunut yhteistyö, jonka tarkoituksena on mahdollistaa tiedonvaihto perheitä edustavien järjestöjen ja kaikkia julkisia klinikoita edustava HUSin kesken. Erityisinä kehittämiskohteina puhuttiin ainakin sukupuolivähemmistöihin kuuluvien hoidoista ja sukusolujen tallettamisesta, kumppanusvanhempien jäämisestä hoitojen ulkopuolelle, itsellisten raskautta toivovien rakkaussuhteiden vääränlaisesta normittamisesta, hoitojen resursseista sekä kansallisista hoitokriteereistä.
- Adoptiolautakunnan alkuvuodesta ministeriölle antama lausunto adoptiolain uudistamistarpeista sisälsi myös pohdintaa yhdistykselle keskeisistä tavoitteista perheen sisäisen adoption edellytyksistä ja mahdollisuudesta vahvistaa kahta useampia vanhempia. Adoptiolautakunta asetettiin uudestaan vuoden 2022 aikana. Yhdistyksen edustaja nimettiin jatkamaan täysistunnon kokoonpanossa.
- Yhdistys osallistui verkoston lausunnon valmisteluun elatusavun määrittämiseen liittyvään oikeusministeriön kuulemistilaisuuteen. Yhdistyksen näkökulmana elatusapu ja -tuki kumppanusvanhemmuustilanteissa.
- Perhesuhdekeskus ja Monimuotoiset perheet -verkosto tekivät tehokasta vaikuttamistyötä sähköisen perhekeskuksen monimuotoisuuden edistämisen suhteen osallistumalla aktiivisesti palvelun kehittämistyöhön.
- Oikeusministeriö kutsui yhdistyksen kertomaan tavoitteistaan ministeriön oman tulevaisuuskatsauksen sidosryhmätilaisuuteen.
- Lausuttiin ministeriölle ja työeläm- ja tasa-arvovaliokunnalle perheiden monimuotoisuuden huomioimisesta varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnittelusta

Perhepoliittisten tavoitteiden toteutuminen

Lopullinen päämäärä vaikuttamistyössä on tietysti lainsäädännön ja palvelujärjestelmän uudistukset, joissa on huomioitu sateenkaariperheiden erityistarpeet. Usein yhdistyksen panoksen merkitystä yhteiskunnalliselle muutokselle on vaikeaa arvioida, mutta joskus se on hyvinkin suoraan pääteltävissä silloin, kun lainsäädännössä on huomioitu sateenkaariperhekohteryhmä juuri sellaisella tavalla, jota yhdistys on esittänyt.

Tulokset 2022:

- Laki sukupuolen vahvistamisesta vahvistettiin eduskunnassa tammikuussa 2023. Intensiivinen valiokuntakäsittely ajoittui pääosin syyskaudelle 2022. Lopputuloksessa näkyi yhdistyksen kädenjälki hyvin selkeästi. Lainvalmistelussa yhdistys kantoi päävastuun vanhemmuuteen ja lisääntymisterveydelliseen liittyvien pykälöiden valmistelun kommentoinnista pitkin prosessia. Voi arvioida, että ilman yhdistyksen panosta pykälät olisivat todennäköisesti olleet puutteellisemmat. Ennen kaikkea voitoksi voi laskea vanhemmuusnimikkeitä koskevan säätelyn, josta tuli lopulta edistyskellisempi kuin missään

muualla maailmassa, sekä lisääntymisterveydellisiä oikeuksia, palveluita ja etuuksia koskevan säätelyn, josta tuli kiitettävän yksiselitteinen.

- Vanhemmuuslaki vahvistettiin eduskunnassa kesäkuussa 2022. Vanhemmuuslain mukana ei kiivaasta vaikuttamistyöstä huolimatta saatu läpi muita uudistuksia kuin apilaperheiden mahdollisuuden käyttää hedelmöityshoitoja silloinkin, kun isyys halutaan vahvistaa. Yhdistyksen vaikuttamistyön vaikutuksesta lain sukupuolineutraalia kieltä tarkennettiin. Suurin saavutus oli yhdistyksen aloitteesta (ja muiden järjestöjen tukemana) hyväksytyt lausuma, jonka mukaan valtioneuvoston olisi selvitettävä useamman kuin kahden oikeudellisen vanhemman mahdollisuutta. Tässä asiassa valtioneuvosto oli aloitteellinen jo paljon aikaisemmin, mistä seurauksena jo alkuvuodesta käynnistyi yllä mainittu VN-TEAS-hanke Laki ja monimuotoiset perheet.
- Perhevapaaudistus tuli (asteittain) voimaan syyskuusta alkaen. Perhevapaaudistus muutti etuuksien nimet sukupuolineutraaleiksi. Ikävä kyllä apilaperheiden mahdollisuudet jopa huononivat, kiivaasta vaikuttamistyöstä huolimatta (näitäkin puutteita tarkastellaan nyt Laki ja monimuotoiset perheet -selvityshankkeessa). Lain voimaantulosta ja sen merkityksestä eri sateenkaariperhemuodoille tiedotettiin vuoden aikana.

2.2. Kansainvälinen vaikuttamistyö

Kansainvälisen vaikuttamistyön tärkeitä kumppaneita ovat kattojärjestömme Nelfa (Network of European LGBTIQ* Families Associations), IFED (International Family Equality Day), Transgender Europe, Ilga ja Ilga-Eurooppa. Yhdistys on ollut mukana perustamassa Nelfaa ja IFEDiä. Eurooppalaista vaikuttamistyötä tehdään myös suomalaisten kattojärjestöjemme LSKL:n (esimerkiksi lapsen oikeuksien sopimuksen raportointi) ja Väestöliiton kautta (esimerkiksi vaikuttamalla eurooppalaisten perhejärjestöjen kattojärjestön, Cofacen, työhön).

Kansainvälisen vaikuttamistyön tapahtumia vuonna 2022:

- Yhdistyksen hallituksen nimeämä kv-työryhmä haki rahoitusta pohjoismaisen sateenkaariryhteistyön sateenkaariperhehankkeelle, mutta PN ei myöntänyt avustusta
- Kaksi työntekijää osallistui pohjoismaisen yhteistyön konferenssiin Oslolla toukokuussa. Tapahtumaan osallistui sekä yleisiä että tiettyihin kohderyhmiin keskittyviä sateenkaarijärjestöjä. Tapahtumassa puhuttiin esimerkiksi tulevasta yhteistyöstä.
- Osallistuttiin Ilgan ja IFEDin vuosikokouksiin Los Angelesissa. Yhdistys järjesti perheteemaisen esikonferenssin yhteistyössä Sveitsin sateenkaariperheiden kanssa. Osallistuttiin myös Ilga-Euroopan vuosikokoukseen Sofiassa.
- YK:n lapsen oikeuksien komitean teki vuonna 2021 langettava päätöksen Suomelle venäläisen sateenkaariperheen lapsen oikeuksien loukkaamisesta turvapaikkapäätöksessä. Vuonna 2022 päätöksen seurantaprosessi jatkui. Yhdistys toimii perheen edustajana asiassa komiteaan päin. Yhdistys on myös pitänyt päätöksen merkitystä esillä eri viranomaisyhteyksissä sekä mediassa. Toiminnanjohtaja oli keskustelemassa asiasta toukokuussa IFEDin prekonferenssissa. Päätös tulee muuttaamaan turvapaikkaprosessia Suomessa ja maailmassa, sekä turvaamaan sateenkaariperheiden lasten asemaa maailmanlaajuisesti. Päätös oli komitean ensimmäinen, joka liittyi sateenkaariperheiden lasten asemaan.
- Sateenkaariperhejärjestöt kaikilla mantereilla järjestivät Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän (IFED) tapahtumia 1.5.2021. Sateenkaariperhepäivän tapahtumista Suomessa ks. luku 5.8.

2.3. Monimuotoiset perheet -verkosto vaikuttamistyön tukena

Monimuotoiset perheet -verkoston kymmenen perhejärjestöä ovat tehneet yhteistä vaikuttamistyötä toista vuosikymmentä. Sateenkaariperheet ry vastaa verkoston taloudesta ja hallinnosta verkoston puolesta.

Useat verkoston perhepoliittisista tavoitteista edistävät suoraan tai välillisesti yhdistyksen perhepoliittisia tavoitteita. Verkosto on erittäin keskeinen osa yhdistyksen vaikuttamistyötä. Se ei korvaa yhdistyksen tekemää työtä, vaan täydentää sitä ja antaa tukea ja leveämmät hartiat, kun niitä tarvitaan. Verkosto inspiroi, ideoi ja lietsoo verkoston järjestöjen tekemää vaikuttamistyötä. Verkoston toimintakertomus 2022 löytyy kokonaisuudessaan tämän toimintakertomuksen liitteenä. Luvussa 2.5. on lueteltu verkoston kanssa yhteistyössä annetut lausunnot.

2.4. Yhteistyöverkoston kehittäminen

Strateginen verkostoituminen on ollut jo pitkään yhdistyksen vaikuttamistoiminnan kulmakiviä. Toimintavuoden aikana käynnistettiin uusia yhteistyöverkostoja ja kehitettiin olemassa olevia.

- **Sateenkaaripoliittinen vaikuttamistyön verkoston** kutsuu kokoon Seta ry ja siihen kuuluu sateenkaaripoliittista vaikuttamistyötä tekeviä sateenkaari-, ihmisoikeus-, ja nuorisojärjestöjä. Verkoston kokoontumiset ovat osoittautuneet arvokkaaksi tavaksi päivittää ja synkronoida yhteistyötä. Vuonna 2022 agendalla ollut erityisesti translaki ja vuoden 2023 eduskuntavaalit
- **Monimuotoiset perheet -verkosto** on kymmenen perhejärjestön verkosto, joka käynnisti yhteisen vaikuttamistyön hankkeen vuonna 2013. Yhdistyksen merkittävin yhteistyöverkosto.
- **Eduskunnan työryhmistä** kahden kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä: HLBTI-verkosto ja Monimuotoiset perheet -tukiryhmä
- **Lapsiasiavaltuutetun, tasa-arvovaltuutetun ja yhdenvertaisuusvaltuutetun** kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä osana useita lainsäädäntö- ja vaikuttamistyön hankkeita
- **Julkiset lapsettomuuslinikat** ovat tehneet yhteistyötä yhdistyksen kanssa lahjasolupankkien tiedottamisessa ja julkisen terveydenhuollon lahjasolukäytäntöjen kehittämisessä. Jatkuvan yhteistyön rakenteet sovittiin vuonna 2020 ja niiden puitteissa on toimittu.
- **Perhehoidon ja adoption kehittämisessä** toimitaan tiiviissä yhteistyössä kaikkien alan toimijoiden kanssa. Yhdistyksellä on edustaja adoptiolautakunnan täysistunnossa.
- **Kumppanuusvanhemaksi-hanke** käynnisti yhteistyön hankekumppanien Mannerheimin lastensuojeluliiton, Ensi- ja turvakotien liiton, Väestöliiton ja uutena yhteistyökumppanina mukaan tulleen Simpukka ry:n kanssa.
- Simpukan, Kohtuuttomat ry:n, Väestöliiton ja Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa on tehty tiivistä vaikuttamistyötä **sijaissynnytlainsäädännön** edistämiseksi
- **Ihmisoikeusjärjestöjen Amnesty ja Ihmisoikeusliitto** kanssa tehtiin vaikuttamisyhteistyötä, ennen kaikkea translain, vanhemmuuslain ja lasten oikeuksien osalta.
- **Väestöliiton** kanssa yhteistyössä jatkettiin Hyvä Kysymys –palvelun yhteistä tuottamista ja osallistuttiin Kannustava vanhemmuus -kumppanuusverkostoon. Väestöliiton kanssa tehdään koko ajan tiiviimmin yhteistyötä myös vaikuttamistyötä esimerkiksi sukupuolen moninaisuuteen ja sijaissynnytykseen liittyen.
- **Lastensuojelun Keskusliitto:** Keskusliitto on yhdistyksen kattojärjestö ja yhteistyökumppani vaikuttamistyön hankkeissa.
- **Parisuhdeverkosto:** Verkostoon kuuluu noin 40 toimijaa (järjestöjä, kuntia, hyvinvointialueita ja kirkkohallitus). Parisuhdeverkoston toimintaan osallistui Perhesuhdekeskus.
- **Erovaikuttajien verkosto:** Verkosto saattaa pääkaupunkiseudun erotoimijoita yhteen (julkiset palvelut + järjestöt). Verkoston tapaamisiin osallistui Perhesuhdekeskus.

2.5. Lausunnot, tiedotteet ja edustukset

Lausunnot ja kuulemiset

- Lausunto laista sukupuolen vahvistamisesta STM:lle 23.3.2022
- Lausunto varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnittelusta STM:lle 25.5.2022
- Lausunto varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnittelusta työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle 12.10.2022
- Lausunto laista sukupuolen vahvistamisesta lakivaliokunnalle ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 12.10.2022
- Kuuleminen OM:n tulevaisuuskatsaus 17.8.2022
- Kuuleminen Palkon hedelmöityshoitosuositus 28.9.2022

Tiedotteet ja kannanotot¹

- Lapselle voitava vahvistaa kahta useampia oikeudellisia vanhempia - Sateenkaariperheet ry julkaisi eduskuntavaalitavoitteensa
- Ota mallia työyhteisömme perheystävällisyysuunnitelmasta

Yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa annetut lausunnot ja kannanotot (yhteensä 11 kappaletta vuonna 2022) löytyvät verkoston sivuilta www.monimuotoisetperheet.fi

Edustukset

- Toiminnanjohtaja toimi adoptiolautakunnan täysistunnon jäsenenä (varajäsen Vilppu Järvinen)
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Monimuotoiset perheet –verkostossa
- Toiminnanjohtaja toimi translain uudistamisen arviointi- ja seurantatyöryhmässä
- Toiminnanjohtaja toimi jäsenenä viranomaisten kansallisessa sateenkaariverkostossa
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Ilga-Euroopan ja IFEDin vuosikokouksissa
- Puheenjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Ilgan vuosikokouksessa
- Perhesuhdekeskuksen johtava asiantuntija ja perhevalmentaja toimivat Väestöliiton Kannustavan vanhemmuuden verkostossa
- Perhesuhdekeskuksen perhetyöntekijä toimi erovaikuttajien verkostossa
- Perhesuhdekeskuksen johtava asiantuntija toimi Parisuhdeverkostossa
- Perhesuhdekeskus perusti yhteistyössä Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa sateenkaarijärjestöjen vertaistoimintaa järjestävien työntekijöiden verkoston. Perhesuhdekeskuksen johtavan asiantuntijan lisäksi verkoston toimintaan osallistuivat Sateenkaariperheiden vertaistoiminnan koordinaattori ja Kumppanuusvanhemmuus-hankkeen perhevalmentaja.
- Perhesuhdekeskus koordinoi sateenkaarijärjestöjen asiakastyötä tekevien työntekijöiden verkostoa

¹ Tiedotteet luettavissa kotisivuilla ja STT Info -palvelussa

3. Ammatillisen työn kehittäminen

3.1. Koulutukset ammattilaisille

Kaikki ammatilliset koulutukset on hoidettu työntekijävoimin. Vapaaehtoisia on ollut mukana kokemuskouluttajina. Saatuihin koulutuspyyntöihin on pyritty vastaamaan, mutta aktiivista ja suunnitelmallista koulustoittoa on toteutettu vain hankkeiden kohderyhmien osalta. Perhesuhdekeskus on kouluttanut perhe-, pari- ja eroneuvonnan ammattilaisia ja kumppanuusvanhemmuushanke yhteistyökumppaneitaan.

Ammatillisia koulutuksia järjestettiin vuonna 2022 yhteensä 16 kappaletta. Koronapandemian jälkeenkin suurin osa koulutuksista on tapahtunut verkossa, fyysisesti on koulutettu vain kahdella eri paikkakunnalla. Koulutuksilla (yht. 39 oppituntia) tavoitettiin 1192 ihmisiä, pareja tai perheitä työssään kohtaavaa ammattilaista tai tulevaa ammattilaista. Edellisinä vuosina tavoitettiin 718 ja 1151. Koulutukset eritelty liitteessä 1.

Yhdistyksen koulutuksista saatu palaute on ollut hyvää. Koulutussisältöjä on kehitetty koulutuspalautteen, tutkimushankkeesta saadun tiedon ja perheiden kokemusten pohjalta. Yhdistyksen oppaita ja esitteitä jaettiin paljon tavanomaista vähemmän koulutusten, messujen ja ammatillisten päivien yhteydessä, koska korona perui edelleen fyysisiä tapahtumia. Perhesuhdekeskus osallistui vuonna 2022 Lastensuojelupäiville ja Perheterapiakongressiin.

3.2. Koulutusmateriaalit ammattilaisille

Yhdistys julkaisee kohdennettua tietoa sateenkaariperheistä eri ammattiryhmille ja eri elämäntilanteisiin liittyen. Osa julkaisuista puhuttelee suoraan ammattilaisia. Myös seuraavassa luvussa 4.1. luetellut perheille suunnatut julkaisut palvelevat perheiden kanssa työtä tekeviä ammattilaisia. Julkaisut voivat olla sähköisiä tai perinteisiä.

Vuonna 2022 julkaissut materiaalit:

- Yhteistyössä Perhehoitoliiton kanssa luotiin ammattilaisille suunnattu verkkokoulutusta sateenkaariperheistä perhehoitajina. Verkkokoulutus julkaistiin Perhehoitoliiton verkkosivuilla helmikuussa 2022.
- Perhesuhdekeskus ja Sateenkaariperheet mukana suunnittelemassa THL:n ja Setan tuottamaa verkkopohjaista tietopakettia ammattilaisille sateenkaarilapsista- ja nuorista sekä sateenkaariperheistä (lapsistrategia). Tietopakettiin tuotettiin tietoa lapsiperheellistymismahdollisuuksista ja sateenkaariperheiden kohtaamisesta.

3.3. Hankkeiden ja erillistoimintojen tekemä ammatillisen työn kehittäminen

Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus

Perhesuhdekeskus koulutti perhe-, pari- ja erotyön ammattilaisia laajasti sateenkaari-ihmisten perhe-, rakkaus- ja läheissuhteista, niiden erityiskysymyksistä ja tuen tarpeista. Kaikista yhdistyksen 16 koulutuksesta 10 oli Perhesuhdekeskuksen toteuttamia.

Ensi- ja turvakotien liiton kanssa on ollut käynnissä useamman vuoden kestänyt kehittämis-yhteistyö. Vuonna 2022 Perhesuhdekeskus pilotoi neliosaisen koulutussarjan Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten ammattilaisille. Vuonna 2023 koulutus viedään verkkokurssina ETKL Akatemia -oppimisolustalle. Perhesuhdekeskus kutsuttiin myös Parisuhdeviikon ammattilaisten Parisuhdepäivään puhumaan otsikolla Vähemmistöstressin vaikutukset sateenkaari-ihmisten mielenterveyteen ja pari- ja monisuhteisiin.

Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus tarjoaa tietoa, vertaistapahtumia ja apua sateenkaari-ihmisille ja heidän läheisilleen perhe-, rakkaus- ja läheissuhteiden tueksi. Toiminta on valtakunnallista, ja se on ollut käynnissä vuodesta 2017. Toimintaa toteutetaan yhteistyössä kaikkien sateenkaarijärjestöjen kanssa. Yksi Perhesuhdekeskuksen tehtävistä on koordinoita sateenkaarijärjestöjen ammatillisten ja valtakunnallisten tuki- ja neuvontapalveluiden ohjausmallin kehittämistä sekä asiakastyötä tekevien työntekijöiden ja vertaistoimintaa järjestävien työntekijöiden verkostoja.

Toiminnan kohderyhmänä ovat Sateenkaariperheet ry:n muusta toiminnasta poiketen kaikki sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat ihmiset ja heidän läheisensä, ei vain lapsiperheelliset ja sitä suunnittelevat kuten yhdistyksen muussa toiminnassa.

Perhesuhdekeskus haki vuodelle 2022 rahoitusta kolmannelle työntekijäresurssille. Rahoitusta ei myönnetty, minkä vuoksi monet toimintasuunnitelmaan kirjatusta toimenpiteistä eivät toteutuneet. Perhesuhdekeskuksen vuoden 2022 toiminnat on kuvattu tässä toimintakertomuksessa osana muita yhdistyksen toimintoja.

Kumppanuusvanhemmaksi -hanke 2021–2024

Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeella on nyt takanaan ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Hankkeessa olleen työntekijävaihdoksen myötä myös vaikuttamistyön tavoitteita muokattiin, ja ne siirrettiin osaksi yleishallinnon resursseilla tehtävää vaikuttamistyötä.

Hankkeen yksi keskeisimmistä tavoitteista on lisätä kumppanuusperheitä kohtaavien ammattilaisten tietoa tämän perhemuodon erityiskysymyksistä. Hankkeen yhteistyökumppaneina toimivat perhe- ja lapsijärjestöt ovat tärkeä koulutuksellinen kohderyhmä. Yhteistyökumppaneiden; Mannerheimin lastensuojeluliiton, Väestöliiton, Ensi- ja turvakotien liiton ja Simpukka ry:n kanssa toteutettiin suunnitellut koulutukset järjestöjen henkilöstöille. Syksyllä yhteistyötä vahvistettiin kaikkien kumppaneiden osaamisalueiden perusteella rakennetulla verkkoluentosarjalla kumppanuusperheille/sitä suunnitteleville. Yhteistyökumppaneiden henkilöstön lisäksi ammattilaisista koulutettiin Vantaan neuvolahenkilöstöä sekä pidettiin lyhyt info hankkeen toiminnasta Vantaan perheoikeudellisen yksikön henkilöstölle.

Vuoden 2022 aikana hankkeessa painotettiin perustiedon levittämistä eri kanavia pitkin. Kumppanuusvanhemmuutta suunnitteleville/pohtiville järjestettiin ympäri suomea (erityisesti paikallisten pridejen yhteydessä) info- ja pikakohtaamistilaisuuksia. Tilaisuuksia toteutettiin niin livenä kuin verkossakin, jotta mahdollisimman moni aiheesta kiinnostunut pääsisi tiedon ja kohtaamisten äärelle.

Vanhemmuuden suunnittelun ja siitä neuvottelun tueksi järjestettiin kaksi 20 tunnin mittaista ennakovalmennusta (lähitapaamisina Helsingissä ja valtakunnallinen verkossa). Valmennukset sisälsivät laajan tietopaketin kumppanuusvanhemmuudesta, pienryhmätehtäviä, keskusteluja sekä yksilöllisen ohjauksen valmennuksen jälkeen. Kevään valmennusryhmän seurantatapaamiseen (5 kk valmennuksen päätyttyä) osallistui lähes puolet valmennuksessa olleista.

Oikean ja ajantasaisen tiedon äärelle pääsemiseksi hanke julkaisi marraskuussa uudet www.kumppanuusvanhemmaksi.fi verkkosivut. Sivustolle lisättiin kaikki tällä hetkellä olemassa oleva materiaali, niin lapsiperheellistymistä suunnitteleville kuin heitä ohjaaville ammattilaisille. Verkkosivujen tärkeä osio on myös vanhemmuuskumppanin hakupalvelu. Verkkosivustoa jatkokehitetään hankkeen loppuun asti.

4. Neuvonta ja ammatillinen tuki

4.1. Neuvonta- ja tukimateriaalit kohderyhmille

Yhdistys julkaisee tieto- ja tukimateriaaleja kohdennetusti eri perhemuodoille ja eri perhe- ja suhdetilanteisiin. Materiaalit tarjoavat sekä tietoa lainsäädännöstä, perhebyrokratiasta, perheellistymistavoista ja palveluista että tukea ja ideoita kehittää yksilöiden ja perheiden valmiuksia vahvistaa ja kohdata erilaisia suhde- ja perhetilanteita. Julkaisut voivat olla sähköisiä tai perinteisiä.

Toimintavuoden aikana julkaistiin seuraavat julkaisut:

- Yhdistyksen verkkosivuille luotiin uudet tietosisällöt perhevapaaudistuksesta ja hedelmöityshoidoista julkisilla klinikoilla. Lisäksi verkkosivujen neuvontaosiot uusittiin huomioimaan paremmin sukupuolen moninaisuus.
- Perhesuhdekeskuksen Rakkaussuhteen työkirjaa jaettiin 1000kpl
- Perhesuhdekeskus julkaisi Suhdekupla-keskustelukortit. Kortit ovat suomen- ja englanninkieliset. Korttipakkoja jaettiin 1500kpl.
- Kumppanuusvanhemmaksi-hanke julkaisi Vanhemmuuskupla-keskustelukortit. Kortit ovat suomen- ja englanninkieliset. Korttipakkoja jaettiin 1000kpl.

4.2. Yleinen neuvontapalvelu (käytännöllinen ja lainsäädöllinen neuvonta)

Merkittävä osa neuvontapalveluun tulevista kysymyksistä liittyi kumppanuusvanhemmuuteen ja sen tiimoilta erityisesti vanhemmuuskumppanin löytämisen mahdollisuuksiin ja vanhempien väliseen tutustumiseen ja sopimusten tekemiseen. Yhteydenotot keskittyivät pitkälti hedelmöityshoitoihin, esimerkiksi julkisiin hoitoihin hakeutumiseen ja niiden saatavuuteen. Myös äitiyslakiin ja vanhemmuuden tunnustamiseen liittyviä kysymyksiä tuli runsaasti. Kahden kulttuurin perheiden kansainvälisiin asioihin liittyviä kysymyksiä tuli yhä aiempaa enemmän, kuten myös englanninkielisiä yhteydenottoja. Kasvua näkyi yhteydenotoissa erojen tiimoilta, joissa näkyi aiempaa enemmän vieraannuttamisen teemoja etenkin transihmisten ja heteromuotoisessa suhteessa lapsia saaneiden sateenkaari-ihmisten eli niin kutsuttujen myöhäisheränneiden kohdalla.

Varsinaiseen neuvontapalveluun kuuluu puhelinpäivystys kahtena päivänä viikossa ja neuvontasähköpostiosoite. Yhdistyksen neuvontatyötä tehdään kuitenkin erittäin merkittävässä määrin useissa eri yhteyksissä ja eri toimijoiden toimesta. Paikallistiimien aktiivit ja ryhmienvetäjät antavat neuvontaa paikallistasolla. Yhdistyksen työntekijät, puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet antavat neuvontaa valtakunnallisemmalla tasolla, ja esimerkiksi perhevalmennusten, leirien ja Pride-tapahtumien yhteydessä.

Perheoikeudellinen juristipalvelu jäi tauolle, koska aiemmat vapaaehtoiset perhejuristit eivät enää pystyneet jatkamaan sitä eikä uusia ehditty rekrytoida.

Toimintavuoden aikana kehitettiin neuvontapalvelun nopeutta, poikkeusaikojen tiedotusta ja sijaistuskäytäntöjä. Kirjallisiin kysymyksiin vastattiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta viikon kuluessa. Moni vastausviesti poiki uusia kysymyksiä, yhä useampi yhteydenottoja ulkopuolisiin tahoihin, kuten Valvira, Oikeusministeriö, hedelmöityshoitoklinikat ja DVV. Osan kanssa neuvontaa tehtiin sekä puhelimitse että sähköpostin kautta. Moni puhelimitse yhteydessä ollut sai mm. materiaaleja tai faktojen koonnin sähköpostitse. Kumppanuusvanhemmuutta suunnittelevien oli mahdollista tavata henkilökohtaisesti työntekijää. Tätä mahdollisuutta käytti vuoden aikana 52 ihmistä 28 eri perhekunnasta. Tapaamisia oli yhteensä 33, joista 9 videoyhteydellä ja loput kasvotusten Helsingissä. 28 oli ensikäyntejä ja 5 jatkokäyntejä.

Taulukossa ainoastaan neuvontapalvelun työntekijän antama neuvonta

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Puhelinpäivystys	64	71	53	66	64	78
Neuvontasähköposti	591	602	589	597	616	675
Neuvontatapaamiset	0	0	0	0	10	33
Neuvonta-chat	73	30	0	55	115	0
Yhteensä	728	703	642	718	805	786

4.3. Perhesuhdekeskuksen ammatillinen, psykososiaalinen tuki

Perhesuhdekeskus tarjosi ammatillista tukea sateenkaari-ihmisten perhetilanteisiin puhelinpalvelun, päivystyschatin ja tukikeskusteluiden muodossa. Tukipalveluista vastasi perhetyöntekijä, perhe- ja paripsykoterapeutti Terhi Väisänen. Osa asiakkaista ohjattiin tukikeskusteluun perhe- ja paripsykoterapeutti Miia Lehtoselle, jolta ostettiin tukipalveluita palkkioperusteisesti.

Tukipalveluiden osalta tehtiin tiivistä yhteistyötä palveluohjauksen muodossa muiden sateenkaarijärjestöjen kanssa, jotka tarjoavat valtakunnallisia ja ammatillisia tukipalveluita (Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus, Helsinki Pride ry, Sinuiksi).

Puhelinpalvelu

Puhelinpalvelu oli auki maanantaisin klo 15–17 ja perjantaisin klo 8–10 (pois lukien loma-ajat). Puhelinpalvelu tarjosi tukea niin ensi kertaa kuin uudestaan yhteyttä ottaville.

Puheluita tuli yhteensä 148kpl. Niistä puolet tulivat ensi kertaa soittaneilta, kun taas puolessa puheluita soittaja tarvitsi uudelleen tukea joko aiempaan tai uuteen tilanteeseen. Perhesuhdekeskuksen tukipalveluiden toimintamallissa tuen saaminen puhelinpalvelusta ns. vanhaan tilanteeseen on yhtä tärkeässä roolissa kuin muutkin kokonaisuuden osat (ensisoitto ja tukitapaamiset).

Sukupuolivähemmistöön kuuluvien osuus ensi kertaa soittaneista kaksinkertaistui edellisvuodesta (26%iin). Tämän voidaan tulkita johtuvan esimerkiksi siitä, että tieto palvelun sensitiivisyydestä on levinnyt laajemmalle tai että palveluohjaus Perhesuhdekeskuksen ja Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen välillä on selkiytynyt entisestään. Osassa tilanteista asiakas voi hyvin asioida kumman vain organisaation palvelussa.

Ensi kertaa soittaneista viidesosa oli seksuaali- tai sukupuolivähemmistöihin kuuluvien läheisiä. Osuus säilyi samalla tasolla kuin edellisvuonna.

Ensi kertaa soittaneista kaksi kolmasosaa oli Uudeltamaalta ja kolmasosa muualta Suomesta. Kaikista puheluita noin puolet olivat Uudeltamaalta ja puolet muualta Suomesta. Tämä voinee tarkoittaa esimerkiksi sitä, että muualla Suomessa asiakkaat jäävät useammin tilanteen kanssa yksin ilman läheisten tukiverkostoa tai sateenkaarisensitiivistä ammattiapua ja hyödyntävät useammin mahdollisuutta soittaa puhelinpalveluun tarvittaessa uudelleen.

Yleisimmät yhteydenoton syyt olivat ongelmat pari- tai monisuhteessa (myös lähisuhdeväkivalta) ja erotilanne, kuten edellisinäkin vuosina. Muita yleisiä aiheita olivat vähemmistöstressin vaikutukset suhteisiin, huoli omasta lapsesta, lapsiperheellistyminen ja ristiriidat tai hämmennys, jotka ovat syntyneet jonkun perheenjäsenen (puoliso, lapsi, vanhempi) seksuaaliseen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin esiin tulemisen myötä.

Kaikista soittaneista kolmasosa ohjattiin Perhesuhdekeskuksen tukikeskusteluun (ensi kertaa soittaneista lähes puolet) ja 15% (ensi kertaa soittaneista 22%) muihin palveluihin. Muille

soittaneille riittivät avuksi keskustelu ja tuen saaminen puhelimesta sekä tieto siitä, että palveluun voi soittaa tarvittaessa uudelleen.

84% soittaneista sanoi puhelun aikana, että keskustelu helpotti oloa. 14%:lla olo helpottui jonkin verran.

Päivystyschat

Päivystyschat on matalan kynnyksen yhteydenottotapa, jossa käydään anonyymi, kahdenkeskinen chatkeskustelu työntekijän kanssa. Pääasiallisesti päivystyschat on palveluohjausta eteenpäin. Päivystyschat oli auki kerran viikossa tunnin ajan. Yhteydenottoja tuli vuoden aikana 15kpl.

Puhelinpalvelu ja päivystyschat	2018	2019	2020	2021	2022
Puheluita	87	124	146	138	148
Chat-yhteydenottoja	-	-	4	11	15
Soittajista Uudeltamaalta	59%	52%	51%	55%	54%
Soittajista muualta Suomesta	41%	48%	49%	45%	46%

Tukikeskustelut

Erillisiä tukikeskusteluja yksilön, perheen tai pari-/monisuhteessa elävien oli mahdollista saada 1-5kpl vaikeissa perhe-, rakkaus- ja läheissuhdetilanteissa, joihin liittyy sateenkaarierityisiä kysymyksiä.

60-90min mittaisia tukikeskusteluja järjestettiin vuoden aikana 313kpl. Tukitapaamisia ostettiin aiempaa enemmän Miia Lehtoselle. Määrän kasvua kannattaa verrata vuoteen 2020 (vuonna 2021 tukipalvelut olivat tavallista enemmän kiinni).

Tukea sai vuoden aikana noin 143 eri henkilöä 98 eri perhekokoonpanosta. 57%:ssa keskusteluja paikalla oli yksi henkilö (edellisvuonna 73%:ssa), 40%:ssa kaksi henkilöä (edellisvuonna 22%:ssa) ja 3%:ssa kolme henkilöä (edellisvuonna 5%:ssa). Tapaamisten määrä, joissa on mukana kaksi henkilöä, on selkeästi kasvanut edellisvuodesta. On merkityksellistä, että perhe- ja suhdetilanteisiin tarjottavaan tukipalveluun tullaan yhdessä läheisen kanssa.

Keskusteluista 44% käytiin videopuhelulla tai puhelimitse, vaikka asiakkaista suurin osa tuli Uudenmaan alueelta. Tähän vaikuttivat osin kevään koronarajoitukset, mutta luultavasti videopuhelut ovat vakiintuneet kasvokkaisten tapaamisten rinnalle koronasta huolimatta. Tietoisuus mahdollisuudesta videopuhelutapaamiseen tuo asiakkaille lisäjoustoa tapaamisaikojen sopimiseen ja tapaamiseen osallistuminen on mahdollista mistä päin Suomea tahansa ja myös flunssaoireisena.

Uusimaa on korostunut tukikeskustelussa käyneiden joukossa verrattuna puhelinpalvelun osuuteen. Muualta soittaneille pyritään löytämään tukea omalta paikkakunnalta etenkin, jos soittaja toivoo tukea lähitapaamisen muodossa. Kaikille soittaneille tarjotaan aina mahdollisuutta olla uudelleen yhteydessä puhelinpalveluun.

Tukikeskusteluun tulemisen syynä toistuivat samat teemat kuin puhelinpalvelussakin. Lisäksi korostuivat vanhemmuuteen ja sen jakamiseen liittyvät haasteet.

Tukikeskusteluissa 90% asiakkaista sanoitti, että sai tapaamisessa tukea niihin asioihin, joita halusi tapaamisessa käsitellä (osallisuus). 9% kertoi saaneensa jonkin verran tukea. 73% asiakkaista koki, että heidän tietonsa ja taitonsa kasvoivat elää suhteeseen liittyvän tilanteen kanssa tai ratkaista tilanne (valmiudet). 27% koki, että valmiudet kasvoivat jonkin verran.

Tukikeskustelut	2018	2019	2020	2021	2022
Tukikeskusteluita yht.	168	243	293	262	313
Eri perhekuntia asiakkaina	81	89	101	92	98
Keskustelu kasvokkain	83 %	80 %	56 %	40%	57%
Keskustelu / videopuhelu	0,5 %	4 %	30 %	50%	40%
Keskustelu / puhelin	16 %	16 %	14 %	10%	3%
Asiakkaita Uudeltamaalta	71 %	64 %	81 %	86%	82%
Asiakkaita muualta	29 %	36 %	19 %	14%	18%

4.4. Sateenkaariperheiden perhevalmennus

Sateenkaariperheiden perhevalmennuskurssi järjestettiin toimintavuoden aikana kaksi kertaa (kevällä ja syksyllä). Kevään kurssi järjestettiin verkkokurssina 22 osallistujalle. Syksyn kurssi järjestettiin viikonloppukurssina Helsingissä 23 ihmiselle. Kevään verkkokurssin jäljiltä valmennuksen osallistujat järjestivät ryhmälle omia vartaistapaamisia Helsingissä.

Kurssi on laajuudeltaan 20 oppituntia ja se on suunnattu kaikille lasta suunnitteleville, lasta odottaville ja lapsen hiljattain saaneille perheille. Kouluttajina kursseilla toimivat yhdistyksen työntekijät ja kokemuskouluttajina tavalliset sateenkaariperheiden vanhemmat. Kurssilla tarjotaan tietoa erityisesti sateenkaariperheiden lapsiperheellistymiseen liittyvistä erityiskysymyksistä, käydään läpi perheiden oikeuksia etuuksiin ja huomioitavia asioita etuuksien haussa sekä syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa, sateenkaariperheiden aikuisten välisiä suhteita, suunnitelmia ja sopimuksia jne.

Sateenkaariperheiden oma perhevalmennuskurssi tukee perheiden ongelmien ennaltaehkäisyä, palveluneuvontaa ja toimii myös vahvana vertaistuen paikkana ja mahdollisuutena muodostaa vertaisverkostoja, jotka kokemusten mukaan helposti jatkuvat koko lasten lapsuuden ajan. Valmennus ei korvaa kunnan järjestämää synnytys-/perhevalmennusta vaan täydentää sitä.

4.5. Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet

Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat yhden illan avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa kerrotaan sateenkaariperheellistymisen mahdollisuuksista ja annetaan perhettä suunnitteleville mahdollisuus kysyä asiantuntijalta. Perhevalmennuksen tavoin ne toimivat usein sisäänheittäjinä yhdistyksen toimintaan. Tilaisuuksia suunniteltiin järjestettäväksi kuusi, joista viisi peruuntuivat:

- Arctic Priden tilaisuus peruuntui, sillä Artic Pride peruuntui kokonaisuudessaan
- Manse Priden tilaisuus peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi
- Helsinki Priden tilaisuus peruuntui vetäjän sairastumisen vuoksi
- Oulu Priden tilaisuus järjestettiin 4.8. ja siihen osallistui 5 henkilöä
- TransHelsingin tilaisuutta ei järjestetty aikaresurssien vuoksi
- Verkossa syyskuussa suunniteltu tilaisuus peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi

5. Monimuotoista vertaistoimintaa

Yhdistyksen vertaistoiminta koostuu valtakunnallisesta ja paikallisesta vertaistoiminnasta sekä verkkovertaistoiminnasta. Sateenkaariperheiden valtakunnallisesta vertaistoiminnasta vastaavat yhdistyksen vertaistoiminnan koordinaattori sekä muut yhdistyksen ja sen hankkeiden työntekijät. Perhesuhdekeskuksen vertaistoiminnasta vastaa Perhesuhdekeskuksen johtava asiantuntija.

Valtaosan sateenkaariperheiden vertaistoiminnasta toteuttavat vapaaehtoisista koostuvat paikallistiimit. Vuonna 2022 paikallistiimejä oli kahdellatoista paikkakunnalla, joista vertaistoimintaa järjestettiin kahdeksalla eri paikkakunnalla. Neljä paikallistiimiä ei järjestänyt toimintaa vuoden 2022 aikana. Paikallista vertaistoimintaa koordinoi yhdistyksen vertaistoiminnan koordinaattori.

Vuonna 2022 aloitti toimintansa myös vapaaehtoisista sekä vertaistoiminnan koordinaattorista koostuva verkkotiimi, joka järjesti verkkovertaistoimintaa. Keväällä verkkotoimintaa järjestettiin ryhmächattien ja vertaisiltojen muodossa. Syksyllä puolestaan aloitettiin kokeilu neljän verkkovertaisyhmän kanssa.

Toimintavuonna 2022 vertaistoiminnan osallistumiset olivat vielä alkuvuodesta koronarajoitusten takia olemattomat, mutta alkukevään jälkeen toiminta on päässyt pyörimään lähes normaalisti, ja osallistumisten määrä palasikin jo aika lähelle epidemiaa edeltäviä aikoja.

Vertaistoiminnan osallistumiset	2019	2020	2021	2022
Paikallinen vertaistoiminta	4043	1790	1857	3555
Valtakunnallinen vertaistoiminta				
<i>Sateenkaariperhetoiminta</i>	687	601	367	420
<i>Perhesuhdekeskus-toiminta</i>	241	217	53	128
<i>Hankkeiden vertaistoiminta</i>	60	14		209
Kaikki osallistumiset yhteensä:	5031	2622	2277	4312
Vertaistapahtumien lukumäärä:			162	303

5.1. Vuositeeman huomioiminen vertaistyössä

Vuosina 2022–2023 vuositeemana on tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Tavoitteena on kehittää toiminnan yhdenvertaisuutta, osallisuutta, turvallisuutta, esteettömyyttä, saavutettavuutta ja monikielisyyttä. Vuositeema näkyi vertaistoiminnassa erityisesti toiminallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus suunnitelman käyttöön ottamisessa kevään aikana - suunnitelman toimenpiteiden tarkoituksena vertaistoiminnan osalta on erityisesti edistää useista eri taustoista tulevien ihmisten osallistumista vertaistoimintaan.

Merkittävin toimenpide oli turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönotto kaikessa vertaistoiminnassa ja vapaaehtoisten kouluttaminen niiden käyttöön sekä häirintä- ja syrjintätilanteiden tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen. Vapaaehtoisia koulutettiin lisäksi sukupuolen moninaisuudesta. Lisäksi saavutettavuutta, esteettömyyttä ja turvallisuutta luotiin joukolla muita toimenpiteitä, joilla ohjeistettiin tapahtumien järjestäjiä, kuten:

- muuttamaan eri tapahtumatilojen WC:n sukupuolineutraaleiksi tilaisuuksien ajaksi
- järjestämään suurimmaksi osaksi osallistujille maksutonta ohjelmaa
- järjestämään tapahtumat esteettömissä tiloissa aina kun se on mahdollista

- lisäämään tapahtumailmoituksiin tieto esteettömyydestä ja saavutettavuudesta sekä turvallisemman tilan periaatteista

Vuositeema huomioista läpi leikkasi kaikkea alla eriteltyä vertaistoimintaa ja siihen liittyviä seikkoja käsitellään seuraavissa vertaistoimintaa koskevissa luvuissa. Turvallisemman tilan luominen ja yhdenvertaisuuden edistäminen on jatkuvaa työtä ja vuonna 2022 tässä työssä päästiin alkuun.

5.2. Vertaistoimintaa erityisryhmille

Kumppanuusvanhemmuus ja apilaperheet

Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeessa tehty vertaistoiminta kehittyy hiljalleen. Iso osa hankkeen vertaistoiminnassa on vielä työntekijävetoista, mutta vapaaehtoisten määrä on kasvussa. Hankkeessa olevia vapaaehtoisia kutsutaan kehittäjiksi. Kehittäjät ovat vuonna 2022 aloittaneet kumppanuusperheille suunnatun perhekahvilan, ideoineet, koekäyttäneet ja kommentoineet uusia verkkosivuja, jakaneet omakohtaisia kokemuksia ja tarinoita muiden hyödyksi ja kertoneet ideoitaan sekä toiveitaan hankkeen toiminnan suhteen. Osa vapaaehtoisista kehittäjistä on tiiviisti mukana myös sateenkaariperheiden vapaaehtoisina. Alla listaus kaikista vertaistoiminnassa toteutetuista toiminnoista:

- chat-keskustelut Hyvä kysymys -alustalla
- pikakohtaamistapahtumat livenä ja verkossa
- kohdennetut tapaamiset: äidit ja synnyttävät henkilöt & isät ja isyydestä haaveilevat henkilöt, perhebrunssi
- perheleiri Sipoossa
- perhekahvilat Sateenkaariperheiden toimiston tiloissa
- toiminta/koulutuspäivä yhdessä Sateenkaariperheiden vapaaehtoisten kanssa

Sukupuolen moninaisuus

Sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila jatkoi toimintaansa Helsingissä kevätkaudella kerran kuukaudessa ja syyskaudella kaksi kertaa kuukaudessa – kahvila järjestettiin yhteensä 14 kertaa vuoden aikana. Tammi- ja helmikuussa perhekahvila peruuntui epidemiatilanteen vuoksi. Yksi viikonloppuperhekahviloista järjestettiin Trans Helsinki –viikolla, jolloin kahvilaan osallistui 20 henkilöä. Perhekahviloissa kävi yhteensä 88 ihmistä, joista lapsia oli 27 ja aikuisia 56. Lisäksi sukupuoleltaan moninaisille vanhemmille järjestettiin Helsinki Pride –viikolla oma vertaisilta, johon osallistui 8 henkilöä. Verkkotoiminnassa järjestettiin 2 vertaisryhmächattia verkossa kevätkaudella, joihin osallistui yhteensä 8 henkilöä. Transmaskuliineille järjestettiin Helsingissä vertaisilta marraskuussa, johon osallistui 6 henkilöä. Sukupuoleltaan moninaisten toiminnassa aloitti uusia vapaaehtoisia.

Facebookissa Sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila –yhteisösivulla oli noin 60 seuraajaa vuoden lopussa.

Vertaistoiminnan kehittämisessä ja viestinnässä kiinnitettiin erityistä huomiota sukupuolen moninaisuuteen. Perhevalmennuksien kokemuskouluttajaosioissa sukupuolen moninaisuuden huomioiminen toi tärkeitä vertaiskokemuksia osallistujille. Sateenkaariperheiden ja Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoisia koulutettiin yhteisellä verkkoluennolla sukupuolen moninaisuudesta – luennoitsijana oli Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskukselta palveluohjaaja Miska Salakka.

Muut erityisryhmät

Vanhempien toiveita kartoitettiin erilaisten ryhmien suhteen jäseniltä vuosittaisessa jäsenkyselyssä. Tuettiin vapaaehtoisia käynnistämään uusia ryhmiä. Turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönoton tavoitteena oli madaltaa erityisryhmien toimintaan osallistumisen kynnystä ja lisätä turvallisuuden tunnetta.

Perheleireillä järjestettiin vaihteleville kohderyhmille muutaman tunnin vertaiskeskusteluryhmiä. Koululaisille vanhempineen järjestettiin keväällä oma koululaisperheleiri, johon osallistui yhteensä 19 perheestä 25 koululaista ja heidän 29 vanhempansa.

Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n Helminauha -hankkeen kanssa tehtiin yhteistyötä lahjasoluilla alkunsa saaneiden sateenkaariperheiden valmennuksen tiedottamisessa. KÄPY lapsikuolemaperheet ry:n kanssa pilotoitiin keväällä verkossa kokoontuva sururyhmä sateenkaariperheiden vanhemmille, joita lapsen kuolema koskettaa sekä verkkovertaisilta syksyllä. Niin ryhmä kuin vertaisiltakaan eivät toteutuneet liian pienen osallistujamäärän vuoksi.

Uusperheille suunniteltiin Turun paikallistiimin järjestämää uusperheiden viikonloppuleiri syksyille, mutta leiri peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Sijaisvanhemmille suunnattua erityistä toimintaa ei ollut vuonna 2022.

Vauva- ja taaperoperheille aloitettiin syksyllä Helsingissä oma taideiltapäivätoiminta, jonka tiimoilta järjestettiin kaksi tapaamista – retki Q-teatteriin katsomaan tarinateatteria ja sateenkaarivärikyly - joihin osallistui yhteensä 27 lasta ja 27 aikuista. Toiminnan tarkoituksena on yhdistää lasten kulttuuri- ja taidekasvatusta ja aikuisten vertaistukea. Taideiltapäivätoimintaa järjesti vertaistoiminnan koordinaattori.

Verkkotoiminnasta erilaisille ryhmille tarkemmin seuraavassa luvussa.

Myös erityisryhmille suunnatusta vertaistoiminnasta suurimman osan järjestävät paikallistoiminnasta vastaavat paikallistiimit. Tarjolla on monenlaista toimintaa erityisryhmille, kuten perheellistymisen alkutaipaleella oleville, iselle tai isyydestä haaveileville, yhden vanhemman perheille, myöhäisheränneille eli entisille heteroilla, polyperheille, sosiaalisille vanhemmille ja koululaisille. Paikallistiimien järjestämästä toiminnasta tarkemmin luvussa 5.7. ja liitteessä 1

Vuositeeman mukaisesti pyrittiin löytämään ohjaajia muun kuin suomenkieliselle toiminnalle ja Helsinki Prideilla järjestettiin ensimmäinen englanninkielinen perhekahvila family club. Family club toimintaa jatkettiin syksyllä kerran kuukaudessa. Myös verkossa järjestettiin syyskaudella kerran kuussa englanninkielinen vertaisryhmä.

Verkkovertaistoiminta

Verkkovertaistoiminta on ollut jo monta vuotta tärkeä osa yhdistyksen vertaistoimintaa. Verkkovertaistoimintaa kehitettiin vuonna 2022 suunnitelmallisesti tavoitteena vastata koronavuosien synnyttämään verkkopalvelujen kysyntään ja tarjota sellaisille sateenkaariperheille mahdollisuus osallistua vertaistoimintaan, jotka eivät pääse osallistumaan kasvokkaiseen vertaistoimintaan.

Kevätkaudella jatkettiin Väestöliiton ylläpitämällä Hyvä kysymys –alustalla erilaisille perhetyypeille tai vanhemmille suunnattuja ryhmächatteja työntekijävetoisesti. Ryhmächatteja oli yhteensä 21, joista 3 peruuntui. Ryhmächatit oli suunnattu mm. Lahjasolulasten vanhemmille, sijaissynnyttäjille, yhden vanhemman sateenkaariperheille, polyperheille, sosiaalisille vanhemmille, sateenkaareville isille ja myöhäisheränneille. Chatteihin osallistui yhteensä 71 keskustelijaa kevätkauden aikana. Syyskaudella ryhmächatteja ei järjestetty vähäisen kysynnän vuoksi ja päätettiin, että niitä jatketaan tulevaisuudessa, mikäli chateille löydetään vapaaehtoisia ohjaajia.

Kesällä perustettiin uusi verkkotiimi, johon liittyi neljä vapaaehtoista. Verkkotiimiä koordinoi vertaistoiminnan koordinaattori. Verkkotiimiläiset perustivat syyskaudeksi neljä erilaista verkkovertaisyhmää, jotka kukin järjestettiin kerran kuussa: kaikenlaisten sateenkaariperheiden ja

-suunnittelijoiden suomen- sekä englanninkieliset ryhmät, sosiaaliset vanhemmat ja myöhäisheränneet. Ryhmiä mainostettiin mm. yhdistyksen uutiskirjeissä, verkkosivuilla, perhevalmennuksessa, valtakunnallisella Instagram-tilillä ja Facebook-sivulla sekä erilaisissa Facebook-ryhmissä. Ryhmät keräsivät vain muutamia osallistujia ja vain kolme ryhmätapaamista neljästätoista suunnitellusta järjestettiin, muiden peruuntuessa liian vähäisen ilmoittautuneiden määrän vuoksi (usein ilmoittautuneita vain yksi tai kaksi perhettä). Vertaisryhmien kokeilukausi ei kerännyt riittävästi osallistujia, joten niitä ei jatketa vuonna 2023 ainakaan sellaisenaan.

KÄPY lapsikuolemaperheet ry:n kanssa yhteistyössä pilotoitiin keväällä verkossa kokoontuva sururyhmä sateenkaariperheiden vanhemmille, joita lapsen kuolema koskettaa sekä verkkovertaisilta syksyllä. Niin ryhmä kuin vertaisiltakaan eivät toteutuneet liian pienen osallistujamäärän vuoksi.

Sosiaalisessa mediassa Facebook-ryhmät ja -yhteisöt ovat tärkeä vertaistuki-, kommunikointi- ja tiedotuskanava. Suurimmalla osalla paikallistiimeistä on käytössään oma ryhmä tai yhteisösivu, osalla käytössään on ollut myös Instagram-tili:

- Paikallistiimien Facebook –sivut ja seuraajamäärä 2022 vuoden lopussa (suluissa): [Helsinki](#) (ei tiedossa), [Häme](#) (73), [Joensuu](#) (53), [Jyväskylä](#) (105), [Kymenlaakso](#) (162), [Oulu](#) (97), [Porvoo](#) (25), [Seinäjoki](#) (106), [Tampere](#) (320), [Turku](#) (232)
- Paikallistiimien Facebook -ryhmät ja jäsenten määrä 2022 vuoden lopussa (suluissa): [Helsinki](#) (367), [Joensuu](#) (15), [Jyväskylä](#) (55), [Kokkola](#) (25), [Kuopio](#) (66), [Rovaniemi](#) (21), [Turku](#) (127)
- Instagram -tili ja seuraajamäärä 2022 vuoden lopussa (suluissa): [Tampere](#) (376), [Jyväskylä](#) (46), [Joensuu](#) (108)

Lisäksi Facebookissa on sateenkaariperheyteen liittyviä ryhmiä, joista osa on vapaaehtoisten ylläpitämiä ja koordinoimia. Ryhmät on koottu yhdistyksen verkkosivuille. Ainakin osittain työntekijävetoisesti toimivat sateenkaariperheet (1348 jäsentä), kumppanuusvanhemmat, kumppanuusvanhemmat tai –vanhemmuutta suunnittelevat (1446), PK-seudun koululaisperheet (45), sukupuolivähemmistöön kuuluvien perheiden ryhmä (39) ja isäryhmä (117).

Yhdistyksellä ollut keskustelufoorumi, joka toimi anonyymina alustana vertaiskeskustelulle sekä lahjoittajien ja kumppanuusvanhempien etsintään. Keskustelufoorumin vähentyneen suosion vuoksi ryhmä keskustelufoorumi päätettiin lakkauttaa vuonna 2022.

Näiden lisäksi osa perhevalmennuksista, rakkaussuhdetoiminnasta ja erokursseista järjestettiin verkossa.

5.3. Rakkaussuhteita vahvistava vertaistoiminta

Sateenkaarevissa pari- ja monisuhteissa eläville ihmisille suunnattu vertaistoiminta on Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoisten ohjaamaa toimintaa. Koronatilanne vaikutti edelleen rakkaussuhdetoimintaan ja kaikkia suunniteltuja tapahtumia ei voitu järjestää. Vuonna 2022 toteutettiin:

- 1 x Läheisyys ja seksuaalisuus -rakkaussuhdeviikonloppu Turussa
- 1 x Rikasta minua -rakkaussuhdeviikonloppu Rautavaaralla
- 1 x Suhdetuokio sateenkaariperheleirillä Nurmeksessa
- 1 x Suhdetuokio Helsingissä

Tapahtumiin osallistui yhteensä 42 henkilöä. Suhdetuokioita organisoitiin myös Ouluun ja Turkuun, mutta ne eivät toteutuneet vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Yksi Rikasta minua -viikonloppu peruuntui viime hetkellä sairastapauksen vuoksi.

Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa aloitettiin rakkaussuhdeviikonlopun suunnittelu sukupuolivähemmistöihin kuuluville ja heidän kumppaneilleen vuoden 2023 alkuun. Erityisesti kiinnitettiin huomiota vähemmistöstressin lieventämiseen jo ennakotiedotuksessa ja

ilmoittautumisvaiheessa sekä sukupuolisensitiivisyyden ja mahdollisten erityisteemojen huomioimiseen viikonlopun sisällöissä.

5.4. Erouttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen

Perhesuhdekeskuksen toimintaan on vakiintunut kahden sateenkaari-ihmisille suunnatun, ammatillisesti ohjatun eroseminaarin järjestäminen vuosittain (suomalainen eroseminaari): Helsingin iltaryhmä (11 tapaamiskertaa) ja valtakunnallinen ryhmä (lähiviikonloppu + 8 verkkotapaamista). Valtakunnallinen ryhmä toteutettiin keväällä kokonaisuudessaan verkkokurssina koronatilanteen vuoksi. Syksyllä toteutettiin Helsingin iltaryhmä. Molemmat ryhmät olivat täynnä ja niihin osallistui yhteensä 25 henkilöä.

Erotilanteissa annettiin myös ammatillista, psykososiaalista tukea, ks. luku 4.3.

5.5. Muita läheissuhteita tukeva toiminta

Perhesuhdekeskuksen tehtävänä on tukea kaikkia sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä suhteita.

Sateenkaari-ihmisten vanhemmille ja muille läheisille järjestettiin tietoa ja psykoedukaatiota tarjoava infotilaisuus ”Mikä ihmeen sateenkaari?” verkossa Helsinki Pride -viikon yhteydessä yhteistyössä Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa. Luennoille osallistui vähintään 17 henkilöä (17 laitetta). Luento tulkattiin viittomakielelle.

Sateenkaarevien lasten ja nuorten vanhemmille järjestettiin 8 anonyymiä chattiä kerran kuukaudessa vertaisvanhempien ohjaamana. Osallistujia oli yhteensä 19 eri henkilöä. Vaikka osallistujien yhteismäärä ei ole kovin suuri, kohtaamiset olivat sitäkin merkityksellisempiä. Chat oli selkeästi matalan kynnyksen yhteydenottotapa ja turvallinen ensikosketus sateenkaarijärjestöjen palveluihin. Chatissa annettiin vertaistukea ja palveluohjausta.

Perhesuhdekeskus aloitti uuden vertaistoimintamuodon Helsingissä sateenkaari-ihmisille, joilla on haasteita tai välit katkenneet lapsuudenperheen ja/tai sukulaisten kanssa. Ryhmätapaamisia järjestettiin vuoden aikana 6 kertaa ja osallistumisia oli yhteensä 28.

Erilaisten suhteiden tueksi järjestettiin sateenkaari-ihmisille kaksi neuvonnallista verkkoluentoa teemoilla Läheisyys ja seksuaalisuus rakkaussuhteessa sekä Kun pettyy perheeseen. Luennoille osallistui yhteensä ainakin 45 henkilöä (45 laitetta). Sateenkaariperheleirillä pohdittiin sateenkaariperheiden vanhemmuuden rooleja työpajassa, johon osallistui 19 henkilöä.

Yhteistyössä Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeen ja Sateenkaariperheiden kanssa kehitettiin ja tuotettiin kaksi erilaista keskustelukorttipakkaa erilaisten suhteiden tueksi: Vanhemmuuskupla-korttipakka kumppanuus- ja sateenkaariperheiden vanhemmille ja vanhemmuutta suunnitteleville sekä Suhdekupla-korttipakka ystävyys-, rakkaus- ja muiden läheissuhteiden syventämiseksi ja hoitamiseksi. Kortit olivat menestys. Puolen vuoden aikana Vanhemmuuskupla-kortteja jaettiin ja postitettiin 1000kpl ja Suhdekupla-kortteja 1500kpl eri puolille Suomea.

5.6. Leirimuotoinen vertaistuki

Koululaisten perheleirin ja kesän perheleirin suunnittelusta ja järjestelyistä vastasi ja niitä koordinoi vertaistoiminnan koordinaattori. Ohjelmasta ja toteutuksesta vastasi lisäksi vapaaehtoisista koostuva leiritiimi ja lastenohjaajat. Työntekijävetoisten perheleirien lisäksi valtakunnallista vertaistoimintaa järjestää myös paikallistiimit ja niiden vapaaehtoisista koostuvat leirityöryhmät. Suurimmasta osasta leirejä osallistujilta kerättiin kirjallinen palaute.

Leirit järjestettiin yhteistyössä leirikeskusten tai vastaavien palvelun tarjoajien kanssa, jotka vastasivat leirin majoitus- ja ruokapalveluista. Erityisesti työntekijävetoisten leirien osalta tehtiin

tiivistä yhteistyötä leirikeskusten kanssa kiinnittäen huomiota esteettömyyteen, saavutettavuuteen ja turvallisempaan tilaan. Molemmissa koululaisperheleirillä ja kesän perheleirillä tehtiin ensimmäistä kertaa sekä esteettömyyskartoitus että leirin turvallisuussuunnitelma huomioiden leirikeskuksen omat turvallisuusmääräykset, tilat, ympäristö ja puitteet mutta myös leiriohjelman turvallisuus ja osallistujaprofiili huomioiden. Osana leirin turvallisuussuunnitelmaa perheleirin osallistujille ennen leiriä lähetettyyn leirikirjeeseen sisällytettiin *leirin turvallisuus* –luku, jossa käsiteltiin turvallisuustekijöitä ja toimintaohjeita riskien minimoimiseksi ja hätätilanteiden (tapaturmien ja onnettomuuksien) varalta. Leirikirjeessä, leirivalmisteluissa ja leirillä erityistä huomiota kiinnitettiin pienten lasten turvallisuuteen leirillä. Lastenohjaajille järjestettiin ennen leiriä erillinen koulutus, jossa lasten turvallisuuteen liittyviä tekijöitä painotettiin.

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteitä toteutettiin koululaisperheleirillä ja kesän perheleirillä mm. seuraavasti:

- Leireille nimettiin ensimmäistä kertaa yhdenvertaisuusvastaava ja häirintäyhteyshenkilö. Leirien ilmoittautumislomakkeisiin lisättiin kohta, jossa voi kertoa mukautustarpeistaan osallistumisen mahdollistamiseksi.
- Leirien ajaksi molempien leirikeskusten tiloissa muutettiin käytössämme olevien tilojen WC-tilat sukupuolineutraaleiksi.
- Sukupuoleltaan moninaisten henkilöiden tarpeita silmällä pitäen myös järjestettiin mahdollisuus yksityisiin pesu- ja pukutiloihin.

Vuoden aikana järjestettiin seuraavat leirit:

- Koululaisperheleiri (3 vrk) Hauholla Hämeenlinnassa / 25 lasta ja 29 aikuista
- Kesän perheleiri (5 vrk) Nurmeksessa / 47 lasta ja 54 aikuista yhteensä 28 perheestä, joista lähes kolmasosa oli kotoisin Pohjois-Suomesta (Kuopiosta Utsjoelle saakka)
- Tampereen paikallistiimin perheleiri Pyysalossa (3 vrk) / 24 lasta ja 31 aikuista
- Aikuisten toiminnallinen vertaisviikonloppu Pälkäneellä (3 vrk) / 9 henkilöä
- Aikuisten vaellus Kilpisjärvellä (6 vrk) / 8 henkilöä
- Aikuisten toiminnallinen viikonloppu Mikkeliissä (3 vrk) / 7 henkilöä
- Viron pyöräretki (3 vrk) / 8 henkilöä

Toimintavuoden aikana tuotettiin yhteensä 952 henkilöleirivuorokautta seitsemällä leirillä ja niihin osallistui yhteensä 242 henkilöä, joista 96 oli lapsia ja 146 aikuisia.

Toimintasuunnitelmassa olleet leirit, joita ei järjestetty:

- Uusperheviikonloppu Turussa
- Tampereen alueen talvileiri
- Rovaniemen aikuisten vertaisviikonloppussa 10 henkilöä
- Transmaskuliinien isien leirillä Helsingissä 10 leiriläistä
- Koululaisleiri Helsingissä

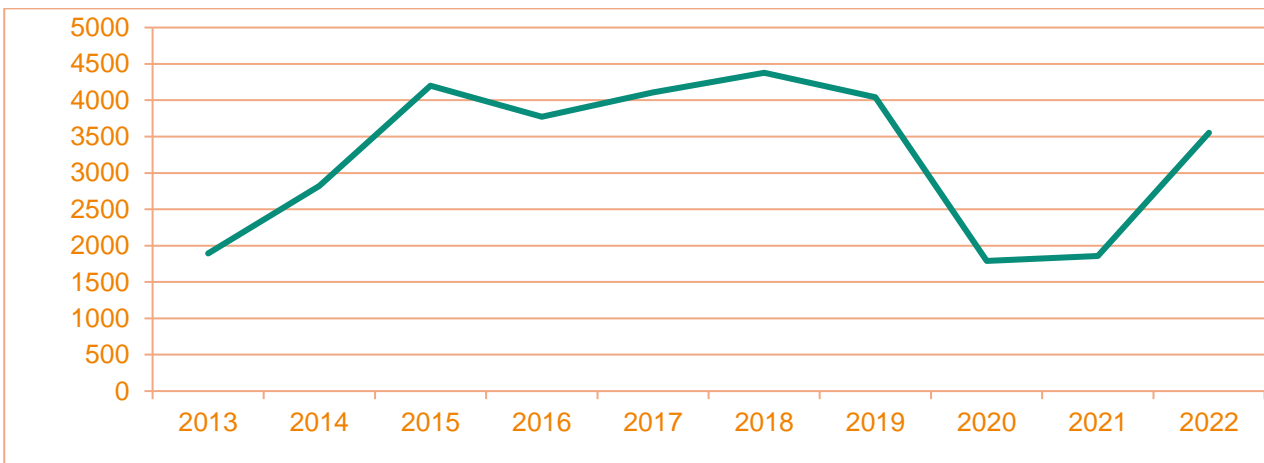
5.7. Vapaaehtoisesti toteutettu paikallinen vertaistoiminta

Paikallisen vertaistoiminnan suunnittelusta ja järjestämisestä huolehtivat kunkin paikkakunnan vapaaehtoiset, jotka yhdessä muodostavat paikallistiimin. Vertaistoiminnan koordinaattori koordinoi paikallistiimien toimintaa. Kolmella paikkakunnalla kaupunki tukee paikallistoimintaa avustuksilla, joilla kustannetaan oman kaupungin toiminnan toimintakuluja.

Taulukko: Osallistumiset PAIKALLISEEN vertaistoimintaan

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Helsinki	1065	1655	2046	2010	2305	3047	2830	1227	1189	2090
Joensuu							101	125	58	66
Jyväskylä	240	200	343	247	165	21	56	30	19	
Kanta-Häme							85	40	39	69
Keski-Uusimaa						25	20			
Kokkola						124				
Kuopio		20	12	20	109	72	56	34	51	62
Kymenlaakso		30	32	43	46	36	15	8		
Mikkeli	100	20	20	20						
Oulu	110	125	143	196	310	270	204	56	87	75
Pori		80	97	137	147	156	70			
Porvoo										25
Rovaniemi	20		20	20	26		8	2	17	
Seinäjoki		100	94	88			10			
Tampere	190	249	693	705	777	473	492	225	289	882
Turku	170	342	701	287	223	154	96	43	108	286
YHTEENSÄ	1895	2821	4201	3773	4108	4378	4043	1790	1857	3555

Taulukon luvut sisältävät osallistumiset vain alla kuvattuihin **paikallisiin** tapahtumiin. Katso koko vertaistoiminnan osallistumismäärät luvun 5 alusta.

Paikallistiimien toiminnassa vuoden 2022 tammi-helmikuuta varjosti koronapandemiasta johtuvat kokoontumisrajoitukset, jonka vuoksi tapahtumia peruuntui runsaasti alkuvuodesta. Maaliskuussa vertaistoiminta käynnistyi uudelleen. Alkuvuotta lukuun ottamatta elpyi tilanne monella paikkakunnalla ja paikallistapahtumien osallistujamäärät (3555 osallistujaa) palasivat lähemmäs koronapandemia edeltävää aikaa. Tampereella osallistujamäärät olivat korkeimmat kautta aikojen (882 osallistujaa).

Vuoden aikana toimintaa järjesti yhdeksän paikallistiimiä. Toimintaa järjestettiin aktiivisesti erityisesti Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Pienimuotoisemmin tapaamisia järjestettiin Hämeessä, Oulussa, Kuopiossa, Joensuussa ja Porvoossa. Kokkolan, Kymenlaakson ja Rovaniemen tiimit eivät järjestäneet toimintaa laisinkaan. Paikallistiimeissä toimi yhteensä 64 vapaaehtoista.

Suosittuja toimintamuotoja olivat erilaiset retket luontoon, teatteriin, sisä- ja ulkoleikkipuistoihin. Perhetapaamiset ja perheretket kuuluivat osaksi kaikkien paikallistiimien toimintaa. Perhekahvilat pyörivät Helsingissä ja Tampereella ja vertaisryhmistä kokoontui Tampereella, Turussa ja Helsingissä Alkutaival sekä Helsingissä lisäksi sosiaaliset vanhemmat, yhden vanhemman perheet ja myöhäisheränneet. Koululaisille ja aikuisille erityisesti suunnattua toimintaa järjestettiin Helsingissä, Turussa ja Kuopiossa.

Katso kunkin paikallistiimin omat toimintakertomukset liitteestä 1. "Paikallinen vertaistoiminta".

5.8. Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta

Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä

Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä perheet ympäri maailman kokoontuvat yhteen erilaisiin tapahtumiin, jotka ovat iloisia ja näkyviä koko perheen tapahtumia. Päivä toimii tutustumisen väylänä ihmisille sekä näkyvänä tapahtumana se lisää ihmisten tietoisuutta sateenkaariperheistä. Tietoisuus vähentää taas ennakkoluuloja ja lisää sateenkaariperheiden hyvinvointia. 1.5.2022 tapahtumaa vietettiin 12.:ta kertaa.

- Järjestettiin koko perheen vappuisa sateenkaariperhepäivän rieha koululaisperheleirin yhteydessä, jonne kutsuttiin perheet ympäri Suomen. Turun ja Tampereen tiimit järjestivät riehaan yhteiskuljetukset. Riehassa oli esiintymässä Tanssiva satuhetki –esitys (esiintyjät Pauliina Aladin ja Anni Puuperä), jonka lisäksi perheillä oli mahdollisuus osallistua Sirkus Magentan sirkustyöpajaan. Lisäksi juhlassa oli perhesuunnistus, joka koostui erilaisista toiminnallisista rasteista, joita suoritettiin koko perheen voimin. Juhlaan osallistui yhteensä 57 lasta ja 50 aikuista 38 perheestä eri puolilta Suomea.
- Hauhon lisäksi päivää juhlistettiin Kuopiossa perhetapaamisessa (15 osallistujaa) ja Helsingissä leikkipuistojuhlissa, jossa esiintymässä ja glittertatuointeja tekemässä oli saippuakuplaryhmä Ruffle Army.

Pride-tapahtumiin perheisältöjä

Vuonna 2022 lanseerattiin #PerhePride-konsepti. Verkkosivulle luotiin PerhePride-sivu, johon kerättiin kaikkien vuoden aikana järjestettävien Pride-tapahtumien perheille suunnattu ohjelma. Sivua päivitettiin aina uusien tapahtumien tullessa julki. Pride-tapahtumia järjestettiin ympäri Suomen toukokuulta aina syyskuulle saakka. Useissa pride-tapahtumissa oli perheille järjestettyä toimintaa. Osassa prideistä perheohjelman olivat järjestäneet paikalliset pride-toimijat, seuraavalla seitsemällä paikkakunnalla toiminta oli paikallistiimimme järjestämää:

- Pohjois-Karjala Pride 17.-22.5.2022
 - MetsäPride-tapahtuma perheille (50 osallistujaa)
- Manse Pride 6.-11.6.2022
 - Miten lapsia tehdään? -tilaisuus (peruttu)
 - Sateenkaariperhekahvila (15 osallistujaa)
 - Pride-kulkue ja puistopiknik perheille (30 osallistujaa)
- Kuopio Pride 30.6.2022
 - Pride-kulkue ja puistopiknik (10 osallistujaa)
- Helsinki Pride 27.6.–3.7.2022
 - Helsingin paikallistiimi järjesti sukupuoleltaan moninaisten aikuisten illan, perhekahvilan, family clubin, myöhäisheränneet-tapaamisen, sukupuoleltaan moninaisten perhekahvilan, sosiaaliset vanhemmat-tapaamisen, polyperhekahvila, alkutaival-tapaamisen, perhetapaamisen, Miten miehet tekee lapsia?-tilaisuuden, Isien-tapaamisen sekä yhden vanhemman perheiden –retken Mustasaareen, koko perheen retken Fazerilaan ja koululaisperheiden Pakoluoto –seikkailun. 14 vertaistapahtumaan/-tapaamiseen osallistui yhteensä 246 henkilöä.
 - Lisäksi yhdistyksellä oli 200 henkilön kulkueblokki, johon oli ennakkoilmoittautuminen. Kulkueblokkia johti suuri yhdistyksen Love makes a Family –banderolli, työntekijät ja vapaaehtoiset oli pukeutuneita yhdistyksen logopaitoihin ja lapsille jaettiin saippuakuplia kulkueen lähdössä. Kulkueblokki sai runsaasti näkyvyyttä kulkueen etupäässä YLE:n suorassa TV-lähetyksessä, jota lähetettiin koteihin ympäri Suomen. Sateenkaariperheiden kävelyblokkia kuvattiin toistuvasti lähetyksessä lähes puolen tunnin ajan, jonka lisäksi lähetyksen

- haastatteluissa ja juonnoissa nostettiin runsaasti perheteemoja ylös. Kulkueen jälkeen perheet kokoontuivat puistojuhlaan perheiden piknikalueelle.
- Vertaistapahtumien lisäksi HelsinkiPride-viikon tapahtumia järjesti työntekijät, joista osa järjestettiin verkossa mahdollistaen osallistumisen ympäri Suomen. Perhesuhdekeskus järjesti Mikä ihmeen sateenkaari ja Kun petty perheeseen – verkkoluennot, vertaischatin sateenkaarevien lasten ja nuorten vanhemmille ja vertaistapaamisen läheissuhteista Helsingissä. Kumppanuusvanhemmuus-hanke järjesti Helsingissä Kumppanuusvanhemmuusinfon sekä kumppanuusperheiden tapaamisen.
- Queerstavi Pride Kustavissa 16.7.2022
 - Näkyvät sanat -sanataidetyöpaja
- Oulu Pride 1.8.-7.8.2022*
 - Sateenkaareva satutuokio (11 osallistujaa)
 - Miten lapsia tehdään? -perheellistymisinfo ja keskustelutilaisuus (5 osallistujaa)
 - Perhepiknik
 - Trampoliinia ja temppuilua –perhevuoro (18 osallistujaa)
- Porvoo Pride 15.-21.8.2022*
 - PrePride glitterpaja
 - Kulkue ja puistopiknik

6. Vertaistoiminnan kehittäminen

Yhdistyksen vertaistoiminta on suurilta osin vapaaehtoisten suunnittelemaa ja toteuttamaa toimintaa. Vapaaehtoiset kuuluvat yhdistyksen kohderyhmään ja toimivat näin ollen vertaisohjaajina. Paikallisen vapaaehtoisvetoisen vertaistoiminnan lisäksi vapaaehtoiset toimivat myös työntekijävetoisessa valtakunnallisessa vertaistoiminnassa. Vertaistoiminnan kehittämisestä vastaa sateenkaariperhetoiminnassa vertaistoiminnan koordinaattori, kumppanuusvanhemmuushankkeessa perhevalmentaja ja Perhesuhdekeskuksessa johtava asiantuntija.

Vuonna 2022:

- Sateenkaariperhetoiminnassa oli mukana 68 vapaaehtoista (ei sisällä vapaaehtoisia lastenhoitajia eikä kokemuskouluttajia), joista
 - Uusia toimintakauden aikana aloittaneita vapaaehtoisia oli 29
 - Toimintakauden aikana lopetti 4 vapaaehtoista
- Perustettiin kaksi uutta tiimiä:
 - Porvoon paikallistiimi (2 vapaaehtoista)
 - Verkkotiimi (4 vapaaehtoista). Verkkotiimin jäseniä perehdytettiin verkkoryhmien vetämiseen.
- Vertaistoiminnan koordinaattori piti vapaaehtoisten työn tueksi tarkoitetut materiaalit ajan tasalla ja kehitti niitä eteenpäin
- Vapaaehtoisille toteutettiin loppuvuodesta vapaaehtoiskysely verkkolomakkeella. Kyselyyn vastasi 18 Sateenkaariperheiden ja 14 Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoista.
- Vapaaehtoisten kanssa aloitettiin projektia, jossa vapaaehtoisten tarinoita ja tiimiesittelyjä kerätään ja julkaistaan sosiaalisessa mediassa vapaaehtoistyön näkyvämmäksi tekemiseksi.
- Vertaistoiminnan koordinaattori hyödynsi sosiaalista mediaa uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa. Myös täsmärekytointia tehtiin sosiaalisessa mediassa ja kasvokkaisissa tapaamisissa esimerkiksi erilaisten tapahtumien aikana.
- Vapaaehtoisiin oltiin aktiivisesti vuorovaikutuksessa ja tuettiin, ohjattiin ja perehdytettiin sekä yhteisesti etät yksilöllisten tarpeiden pohjalta.

- Perhesuhdekeskuksella oli aktiivia 19 vapaaehtoista, jotka toteuttivat toimintaa vuonna 2022. Vapaaehtoisten kanssa oltiin säännöllisesti vuorovaikutuksessa ja heitä tuettiin, perehdytettiin, ohjattiin ja koulutettiin sekä yhteisesti että yksilöllisten tarpeiden pohjalta.

Kehittämispäivät / -tapaamiset paikallistiimeille

- Järjestettiin kaksi paikallistoiminnan kehittämistapahtumaa:
 - 25.–27.3. paikallistoiminnan kehittämispäivät Jyväskylässä, johon osallistui 24 vapaaehtoistoimijaa Tampereen, Kuopion, Helsingin, Hämeenlinnan, Turun, Rovaniemen, Oulun ja Jyväskylän paikallistiimeistä.
 - Seitsemän paikallistiimin vapaaehtoista oli uusia.
 - Vuonna 2022 kehittämispäivien koulutusten teemoja olivat turvallisempi tila, muut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman jalkauttamiseen liittyvät teemat sekä Miten lapsia tehdään? -tilaisuuksien vetäminen
 - 5.11. syksyn toimintapäivän yhteydessä yhden päivän mittainen kehittämispäivä Helsingissä yhdistyksen toimistolla, johon osallistui 7 lasta ja 14 aikuista. Toimintapäivään kuului virkistymistä yhdessä perheen kanssa sekä vapaaehtoisille koulutuksellinen osuus.
- Vertaistoiminnan koordinaattori osallistui Turun paikallistiimin suunnittelutapaamiseen tammikuussa, Helsingin paikallistiimin tapaamiseen elokuussa sekä järjesti lokakuussa Helsingin perhekahviloita vetävien vapaaehtoisten koulutus- ja suunnittelutapaamisen ja verkkotiimin aloitustapaamisen syyskuussa.
- Valtakunnallisten tapahtumien leiritiimeille järjestettiin erillisiä suunnittelutapaamisia ja -perehdyttämistä:
 - Kesän perheleirin leiritiimi, jossa toimi 5 vapaaehtoista tapasi ennen leiriä kolme kertaa
 - Kesän perheleirin 7 lastenohjaajaa tapasivat ennen leiriä kahdessa tapaamisessa
 - Helsinki Pride -työryhmä tapasi kolmessa suunnittelutapaamisessa

Muut vapaaehtoisten koulutukset

- Uusille sekä tietoaan täydentäville vanhoille vapaaehtoisille järjestettiin vuoden alkupuolella ensimmäistä kertaa Sateenkaariperheiden vapaaehtoistyön perehdytyskoulutus. Koulutukseen osallistui 14 vapaaehtoista.
- Vapaaehtoisille tarjottiin mahdollisuuksia ja kannustettiin kouluttautumaan esim. Setan ryhmänohjaaja- ja kokemuskouluttajakoulutuksissa sekä niiden täydennyskoulutuksissa
- Vapaaehtoisille tarjottiin mahdollisuutta osallistua myös ulkopuolisiin, esimerkiksi Kepan, KSL:n ja Sosten koulutuksiin.
- Järjestettiin kolme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyvää koulutusta:
 - Keväällä kaksi turvallisemman tilan –koulutusta, josta toinen paikallistoiminnan kehittämispäivillä maaliskuussa ja toinen verkkoluontona toukokuussa - lisäksi koulutus oli mahdollista katsoa tallenteena. Koulutuksiin osallistui yhteensä 44 Sateenkaariperheiden vapaaehtoista.
 - Syksyllä yksi sukupuolen moninaisuus -koulutus yhteistyössä Perhesuhdekeskuksen ja Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen kanssa verkkoluontona sekä jälkikäteen tallenteena. Koulutustilaisuuteen osallistui yhteensä 28 Sateenkaariperheiden ja Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoista.
- Seta ja Perhesuhdekeskus järjestivät yhteistyössä yhden ryhmänohjaajakoulutuksen perusosan, joka oli suunnattu kaikille Setan jäsenjärjestöjen vapaaehtoisille (17 osallistujaa).
- Perhesuhdekeskus järjesti uusille vapaaehtoisille Suhdetuokioiden ohjaajakoulutusviikonlopun (7 osallistujaa) ja vanhojen, aktiivien vapaaehtoisten täydennyskoulutusviikonlopun (8 osallistujaa). Lisäksi toteutettiin useita yksilöllisiä

perehdytyskoulutuksia eri vertaistoimintamuotojen ohjaamiseen. Kaikkien koulutusten yhtenä sisältöaiheena oli turvallisempi tila. Jokainen Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoinen sai vuonna 2022 turvallisemman tilan koulutuksen tai perehdytyksen.

Paikallistiimien tukeminen erityisryhmien toiminnan järjestämisessä

Toimintakauden aikana vapaaehtoisia tuettiin toiminnan järjestämisessä erityisryhmille seuraavasti:

- Koulutettiin vapaaehtoisia Miten lapsia tehdään? -tilaisuuksien järjestämiseen paikallistoiminnan kehittämispäivillä
- Kannustettiin ja tuettiin aloittamaan uusia ryhmiä ja toimintamuotoja. Toimintakaudella aloitettiin:
 - Yhden vanhemman perheiden tapaamiset Helsingissä
 - Englanninkielisen perhekahvila Helsingissä
 - Neljä verkkovertaisyhmää, joista yksi englanninkielinen
 - Sateenkaarivanhemmat seikkailevat -retkiryhmä pääkaupunkiseudulla
 - Taideiltoapäivätoiminta vauva- ja taaperoperheille pääkaupunkiseudulla

7. Tukipalvelut

7.1. Viestintä

Yhdistyksen viestinnän kehittäminen:

- Uuden viestinnän asiantuntijan johdolla luotiin yhdistykselle ensimmäinen viestintästrategia sateenkaariperhetoimintaan kaudelle 2023–2026. Vuonna 2022 keskityttiin vahvasti viestinnän asiantuntijan perehdyttämiseen ja viestinnän nykytilan hahmottamiseen. Viestinnän asiantuntijan resursseja keskitettiin erityisesti kehittämistyöhön ja tavoiteohjautuvamman viestinnän suunnittelemiseen, mikä näkyi viestinnän käytännön toteutuksen (esim. sisällöt verkkosivuilla, tiedotteet, somejulkaisut) maltillisuutena. Aikaa käytettiin myös viestinnän työnjaon hahmottamiseen ja tätä työtä jatketaan viestijän työnkuvan selkeytyessä entisestään.
- Viestintästrategian pohjana toimivat kuusi viestinnän työpajaa, joissa kartoitettiin henkilöstön viestintävalmiuksia, yhdistyksen viestinnän nykytilaa, asetettiin tavoitteita ja asetettiin jonoon kiireisimpiä viestinnällisiä toimenpiteitä (mm. tapahtumaviestinnän kehittäminen).
- Seuraavat ideat jäivät toistaiseksi toteuttamatta: Erillisten viestintäsuunnitelmien luominen (jäsenviestintä, vaikuttamisviestintä, palveluviestintä), kansainvälisen sateenkaariperhepäivän yhteiskunnallisen teeman viestinnän kehittäminen, suurelle yleisölle suunnattu tiedotus sateenkaariperheistä (kouluihin ja varhaiskasvatukseen jaettavaa materiaalia), verkkosivujen saavutettavuusparannukset ja aktiivinen uutistuotanto.

Viestintäkampanjat:

Rajalliset viestinnän resurssit suunnattiin kampanjamaiseen työskentelyyn, mikä osoittautui toimivaksi ja vaikuttavaksi tavaksi tuottaa sisältöä erit. someen ja tavoittaa uusia yleisöjä. Kampanjoille toteutettiin erilliset somesuunnitelmat.

- *Vanhemmuuden viikon -kampanjan* 27.5.–1.6. ydinviesti liittyi kannustavaan vanhemmuuteen ja se toteutettiin Instagramissa. Kampanjaa luotsasi Väestöliitto, ja Sateenkaariperheiden ja Perhesuhdekeskuksen lisäksi siinä olivat mukana Adoptioperheet, Supli ry, Marttaliitto, YVPL, Familia ry ja ADHD-liitto. Kampanjan aikana julkaistuihin tietoisuuksiin esim. vähemmistöstressistä, onnellisuuspakosta ja supervanhemmudesta sitouduttiin keskimääräistä enemmän ja kerrytettiin uusia seuraajia 40 kpl. Lisäksi Sateenkaariperheet pyysi ja esitteli vanhemmuuden päivänä 1.6. erilaisia vanhemmuusnimityksiä ja tämä lisäsi vuorovaikutusta seuraajien kesken.
- *Keskustelukorttien mainostus* 1.7. alkaen. Yllätysosuus saaneet Suhdekupla- ja Vanhemmuuskupla-korttipakat syntyivät yhteistyössä Sateenkaariperheet ry:n, Perhesuhdekeskuksen ja Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeen kanssa. Kortteja alettiin mainostaa ennen Helsinki Pridea, jossa niitä jaettiin työntekijöiden ja vapaaehtoisten toimesta. Suhde-teemaiset kortit (500kpl) loppuivat 1,5h aikana, vanhemmuus-teemaiset kortit (400kpl) 4h aikana. Kortteja jaettiin vuoden 2022 aikana yhteensä 2500 pakkaa.
- *#PerhePride-kampanjointi* ja valtakunnallisista pride-tapahtumista viestiminen kesäkauden (touko-elo) ajan. Somessa mainostettiin läpi kesän prideja, joissa järjestettiin tapahtumaa sateenkaariperheille. Helsinki Priden aikaan somejulkaisut sitoutuivat yleisöjä tavallista enemmän.
- *Hallituslaisten esittelykampanja* lokakuussa. Tavoitteena tehdä hallituslaisia tutuksi, tuoda aktiivien kasvoja yhdistyksen someen ja saada uusia hakijoita hallitukseen. Julkaisut Facebookissa ja Instagramissa toivat tavallista enemmän vierailuja yhdistyksen pääsivulle/profiiliin, mutta hallitukseen hakijoita ei saatu tavallista enempää.
- *Miesten viikon -kampanjalla* 7.-13.11.2022 haluttiin lisätä erityisesti isyydestä haaveilevien tietoa kumppanuusvanhemmuudesta sekä saada liikennettä ja käyttäjiä uusille verkkosivuille. Kampanjan järjestivät Kumppanuusvanhemmaksi-hanke ja Sateenkaariperheet ry yhteistyössä Mies+-sivuston ja Simpukka ry:n kanssa ja maksetussa vaikuttajayhteistyössä Joonas Pesosen kanssa. Kampanja toteutettiin Instagramissa. Kuvituksia kampanjalle teki Mia Minerva. Viikon aikana jaettiin kokemustarinoita, asiantuntijatietoa ja mainostettiin tapahtumia. Kampanjan myötä verkkosivuille saatiin reilusti uusia käyttäjiä ja kaupallinen vaikuttajayhteistyö oli kannattavaa. Maksetulla medially kampanjalle saatiin 5,4% sitoutumisprosentti, omalla orgaanisella medially 2,7%. Uusia seuraajia Sateenkaariperheiden Instagramiin saatiin 74 kpl.
- Osallistuttiin mahdollisuuksien mukaan sidosryhmien (Seta, muut perhejärjestöt) erilaisiin somekampanjoihin ja jaettiin sisältöjä omissa kanavissa. Esimerkiksi Seta esitteli Perhesuhdekeskuksen ja Sateenkaariperheiden/Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeen tuki- ja neuvontapalveluita, joita yhdistys tuki omalla viestinnällään.

Mediaviestintä:

- Yksi merkittävä vaikuttamisviestinnän muoto on median edustajien kanssa tehtävä yhteistyö. Yhdistystä lähestyvät lähes kuukausittain niin isot mediatilat (Yle) kuin freelance-toimittajat. Toimittajien haastattelupyyntöjä välitettiin asianmukaisissa kanavissa.
- Toimittajat haluavat löytää haastateltaviksi erityisesti sateenkaariperheitä ja kääntyivät yhdistyksen puoleen myös asiantuntijanatahona. Yhdistyksen edustajia haastateltiin vuonna 2022 esim. sukupuolivähemmistöjen lapsiperheellistymismahdollisuuksiin, kumppanuusvanhemmuuteen ja sijaissyntytykseen liittyen. Perhesuhdekeskusta haastateltiin mm. vähemmistöstressiin liittyen.
- Mediaseuranta tehtiin käyttämällä Retrieverin palvelua. Mediaseurannan kautta tehdyt somenostot menestyivät erityisesti Facebookissa.
- Mediaosumia, joissa näkyy joko yhdistys tai joku toimihenkilöistä oli toimintavuoden aikana 32 kappaletta (2021: 52kpl, 2020: 81kpl).

- STT infon kautta lähetetyt tiedotteet: Vuoden 2022 aikana lähetettiin kaksi tiedotetta (2021: seitsemän) (ks tiedotteiden otsikot luvusta 2.5.).
- STT:n tilastojen mukaan tiedotteiden yhteenlaskettu katseluiden määrä oli 845 kertaa (2021: 2095, 2020: 4080) verkossa ja 878 kertaa (2021: 5114, 2020: 8267) tiedotteiden vastaanottajien sähköpostissa.
- Tiedotteet eivät STT:n datan mukaan saaneet mediaosumia yhdistyksen eduskuntavaalitavoitteita koskevaa tiedotetta lukuunottamatta (yksi osuma, edellisinä vuosina vanhemmuuslakitiedote 17 osumaa).

Kanavat:

- Uutiskirje lähetettiin seitsemän kertaa ja se on edelleen keskeinen kanava sekä ydinkohderyhmän (jäsenet, tapahtumiin osallistuvat) että sidosryhmien (ammattilaiset, päättäjät) tavoittamisessa. Sitoutuneita uutiskirjeen käyttäjiä on Mailchimpin datan mukaan 20% uutiskirjeen 1854 tilaajasta. Uutiskirjeen avaa harvoin 49% tilaajista. Noin puolet lukee uutiskirjeen mobiiliversiona. Uutiskirjettä luettiin eniten kevät- ja syyskauden alussa, elokuussa ja maaliskuussa.
- Yhdistyksen verkkosivujen Mikä on Sateenkaariperhe sekä Miten lapsia tehdään -osioita päivitettiin huomioimaan paremmin esim. sukupuolen moninaisuus.
- Uutisia tuotettiin sivuille 5 kappaletta (edellisenä vuonna 10).
- Verkkosivuilla oli vuoden 2022 aikana 10 558 istuntoa (edellisinä vuosina 11 039 ja 26 960) ja yksittäisiä kävijöitä oli 5 776 kappaletta (edellisinä vuosina 6 480 ja 18 499) kappaletta. Sivun katseluita oli yhteensä 23 425. Syy laskuun lienee hakukoneoptimoinnissa, sosiaalisen median merkityksen kasvussa ja uuden materiaalin tuottamisen vähäisyydessä.
- Luetuimmat sivut etusivun, yhteystietojen ja tapahtumakalenterin lisäksi olivat Miten lapsia tehdään (8 % kaikista sivun katseluista), Oppaat kirjat ja videot (6%) sekä Neuvonta ja tuki (5%). Muiden sivujen katselussa hieman laskua aiempiin vuosiin verrattuna. Keskustelukorttipakkojen julkaisu lisäsi liikennettä Opas-sivulle.
- Perhesuhdekeskuksen sivuilta ei saatu ajantasaisia tietoja vuodelta 2022.
- Kumppanuusvanhemmaksi-hankkeen verkkosivut päivitettiin marraskuussa 2022 Muuskin toimesta ja uusia käyttäjiä saatiin runsaasti. Sivuille luotiin vanhemmuuskumppanin hakupalvelu ja palveluun rekisteröityi vuoden loppuun mennessä n. 250 käyttäjää. Verkkosivuilla oli 49 000 istuntoa ja 19 000 yksittäistä käyttäjää vuoden ajalta. Etusivun lisäksi selkeästi käytetyin sivu oli kirjautumissivu (38 511 katselua), hakupalveluun liittyvät sivut (oma profiili, viestit, vanhemmuuskumppanihakue) sekä Mitä on kumppanuusvanhemmuus -sivu (844 katselua).

Sosiaalinen media:

- *Facebook 2022:* Yhdistyksen Facebook-sivujen seuraajien määrä nousi toimintavuoden aikana 5500:sta 5600:aan. Muut Facebook-sivustot: Perhesuhdekeskus 933 (92 kasvu), Kumppanuusvanhemmaksi seuraajaa 368 (306 kasvu). Sateenkaariperheet ry:n Facebookin pääsivuston päivitysten (232) yhteenlaskettu tavoitavuus oli 105 667, joka on 35% enemmän kuin edellisenä vuonna. Sateenkaariperheet ry:n Facebook-sivulla myös vierailtiin 34% enemmän, yhteensä 6120 kertaa. Vuoden viimeisellä neljänneksellä tavoitettiin 5 400 tiliä. Tavoittavimpia sisältöjä viimeisellä neljänneksellä olivat kuvalliset julkaisut (627), linkkijulkaisut (604), videojulkaisut (291) ja tekstijulkaisut (220). Sisällöllisesti parhaiten menestyivät relevantit uutiset, kyselyt ja haastattelupyynnöt.
- *Instagram 2022:* Syyskuussa 2021 avattu Instagram-tili keräsi vuoden loppuun mennessä noin 1200 seuraajaa (700 seuraajan kasvu). Julkaisujen (186) ja tarinoiden (500+) yhteenlaskettu tavoitavuus oli 23 992 ja profiilissa vierailtiin 6072 kertaa. Vuoden viimeisellä neljänneksellä tavoitettiin 13 514 tiliä, joista suuri osa (12 500) oli ei-seuraajia. Tavoitavuudesta 42% saatiin miesten viikon maksetulla somekampanjalla. Instagramin kautta tavoitettiin erityisesti uutta yleisöä ja hyvin kohdennetulla kampanjalla tavoitettiin

70% miehiä (tilin tavoitavuus muuna aikana n. 10% miehiä) Tavoittavimpia sisältöjä viimeisellä neljänneksellä olivat Instagram-kelat (6329), feed-julkaisut (4248) ja tarinat (897). Maksetulla somenäkyvyydellä tavoitettiin tilejä n. 80% enemmän organiseen näkyvyyteen verrattuna. Sisällöllisesti seuraajia kiinnostivat eniten tietoisut, vinkit sekä kokemustarinat ja haastattelut. Sekä Facebookissa että Instagramissa viestintä on henkilöitynyttä, eli kokemuksellisuus ja ihmisten kasvot vetosivat yleisöön.

- Vuoden 2022 vertailuarvot Facebook- ja Instagram-tilien seuraajista kertovat, että Instagram tavoittaa nuorempia käyttäjiä kuin Facebook. Instagram-seuraajista noin 48 % oli 25–34-vuotiaita, kun puolestaan Facebookissa samanikäisiä seuraajia oli noin 25 % seuraajista. 35–44-vuotiaita seuraajia Facebookissa oli noin 40 % ja Instagramissa 32 %. Miehiä tavoitetaan molemmissa kanavissa verrattain vähän, Facebookissa n. 17% ja Instagramissa 10% (Metan data).
- *Twitter 2022*: Yhdistyksen omien twiittien määrä vähentyi kolmasosaan edellisen vuoden twiitteihin verrattuna. Vuoden aikana yhdistyksen omat 18 twiittiä näkyivät kuitenkin n. 70 000 ihmiselle. Suurin osa näyttökertoista tuli alkuvuoden rekrytointi-ilmoitusten maksetuista mainoksista. Suosituimmat sisällöt koskivat pääasiassa translakia. Näytetyin translakia koskeva twiitti sai 1685 näyttökertaa, mikä on 84% vähemmän edeltävän vuoden suosituimpaan twiittiin verrattuna.

Muut viestintätoimenpiteet:

- Hallituksen päätösluettelut julkaistiin verkkosivuilla
- Yhdistys välittää tietoa lapsiperheiden moninaisuudesta sekä omasta toiminnastaan myös jakamalla esitteitään, tekemällä koulutuskäyntejä sekä osallistumalla erilaisiin seminaareihin ja tapahtumiin (ks. luku 3).
- Sateenkaariperheiden vapaaehtoisille tärkein viestintäkanava oli sähköposti ja puhelin.
 - Vapaaehtoisten toiveista sähköpostiviestintää alettiin keskittää vapaaehtoisen kuukausikirjeisiin, jotta yksittäisten sähköpostien tulvaa vähentyisi ja kaikki olennainen tieto löytyisi kootusti säännöllisesti lähtevästä kuukausikirjeestä. Vapaaehtoisen kuukausikirjeeseen koottiin yhdistyksen toimintaan ja vapaaehtoistoimintaan liittyviä tärkeitä ajankohtaisia asioita sekä päivämääriä. Kuukausikirjeessä kerrottiin myös vapaaehtoisten koulutus- ja virkistämismahdollisuuksista. Kuukausikirjeitä lähetettiin toimintavuoden aikana 7 kertaa.
 - vapaaehtoisten toiveesta hyödynnettiin WhatsApp –sovellusta vertaistoiminnan koordinaattorin ja vapaaehtoisten kahdenkeskisessä viestinnässä. Vapaaehtoisilla on lisäksi käytössään kaksi WhatsApp -ryhmää, joista toinen perustuu tiedotukseen ja toinen vapaamuotoisempaan keskusteluun. Lisäksi viestinnässä hyödynnettiin sosiaalisen median muita kanavia. Vertaistoiminnan koordinaattorin ja vapaaehtoisten yksilöllisiä kehityskeskusteluja toteutettiin Teams –alustalla tai kasvotusten tarpeen mukaan.
- Perhesuhdekeskus viesti vapaaehtoistensa kanssa ensisijaisesti sähköpostitse ja kiireellisissä asioissa puhelimitse/tekstiviestitse. Osan vapaaehtoisista kanssa käytössä heidän toiveestaan myös WhatsApp.

7.2. Sateenkaariperheitä ja perhettä suunnittelevia koskevan tiedon kerääminen

Selvityksiä sateenkaariperheiden hyvinvoinnista, asemasta ja tarpeista tehdään vaikuttamistyön, ammatillisen työn kehittämisen ja oman vertaistoiminnan kehittämiseksi. Vuonna 2022 toteutettiin seuraavat kyselyt:

- Sateenkaariperhekysely on joka toinen vuosi tehtävä kohderyhmäkysely yhdistyksen jäsenille ja muille sateenkaariperheille sekä lapsiperheellistymistä harkitseville sateenkaari-

ihmisille. Kyselyn data kerättiin huhti-toukokuussa ja siihen vastasi 420 henkilöä. Tällä kertaa kysely tehtiin yhteistyössä VN-TEAS-hankkeen Laki ja perheiden monimuotoisuus kanssa. Kysely tukee yhdistyksen toiminnan ja palveluiden kehittämistä (palaute, tuloksellisuusmittaus) sekä sateenkaariperheiden aseman kehittämistä. Tämän kertaisen kyselyn perhetilanteisiin liittyviä teemoja oli muun muassa useamman kuin kahden vanhemman tilanteet ja huoltolain uudet mahdollisuudet. Tulokset syöttävät yhdistyksen omaan vaikuttamistyöhön, mutta VN-TEAS-hankkeen kautta suoraan myös valtionhallinnon lainkehittämistyöhön.

- Yhdistys tukee sateenkaariperheitä koskevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa myös neuvomalla opinnäytetyöntekijöitä, konsultoimalla tutkimushankkeita, listaamalla nettisivuilla tutkimustarpeita ja etsimällä vapaaehtoisia tutkimukseen osallistujia. Vuoden 2022 aikana yhdistys neuvoi arviolta 25 kertaa opinnäytetyön tekijöitä. Suuri osa neuvottavista on valmistumassa sosionomiksi, osa eri alojen maistereiksi tai tohtoreiksi.
- KVH hedelmöityshoitokysely. Kumppanuusvanhemmuushanke toteutti loppuvuodesta (vastausaika jatkuu alkuvuonna 2023) kyselyn kumppanuusvanhempien ja sateenkaariperheiden kokemuksista ja kehitysehdotuksista koskien hedelmöityshoitoklinioiden palveluja. Kysely on osa palveluiden kehittämissyhteistyötä, jota hanke ja yksityiset klinikat tekevät yhdenvertaistakseen hoitoja. Vastauksia kertyi vuoden 2022 puolella 44 perhekunnalta.

7.3. Jäsenpalvelujen kehittäminen

Sateenkaariperheet ry:n jäsenmäärä nousi vuonna 2022 taas uuteen ennätykseen, kun jäsenmaksun maksaneita henkilöjäseniä 1115. (Edellisten vuosien jäsenmäärät olivat: 1061, 1000, 1003, 891 ja 963.) Lisäksi yhdistyksellä oli edelleen kannatusjäsenenä yksi yhteisö. Toimintansa kautta yhdistys tavoitti satoja henkilöitä, jotka eivät ole jäseniä. Uusille jäsenille lähetettiin tieto- ja materiaalipaketti yhdistyksestä ja sateenkaariperheistä.

7.4. Hyvä hallinto varmistaa toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden

Yhdistyksen kevätkokous Jyväskylässä ja verkossa 26.3. vahvisti yhdistyksen perhepoliittisen tavoiteohjelman 2022–2025 sekä edellisen vuoden tilinpäätöksen. Syyskokous järjestettiin verkossa ja yhdistyksen toimistolla 5.11. syksyn toimintapäivän yhteydessä ja se vahvisti seuraavan vuoden toimintasuunnitelman (vuositeemaksi yhdenvertaisuus ja tasa-arvo) ja talousarvion sekä valitsi hallituksen vuodelle 2023.

Vuoden 2022 hallitus valittiin syyskokouksessa 2021. Hallitukseen valittiin puheenjohtaja, kahdeksan varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallitus järjestäytyi ensimmäisessä kokouksessaan 13.2. seuraavasti:

Anu Kantola	puheenjohtaja
Tiia Sudenkaarne	varapuheenjohtaja
Krister Karttunen	
Markus Oja	
Inkeri Tanhua	
Hertta Ollikainen	
Petri Segerholm	
Hinni Aarninsalo	
Sari Kananen	
Elia Nyman	varajäsen
Ysi Valve	varajäsen

Hallituksen sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Juha Jämsä. Hallitus jatkoi aiemmin perustettujen kv-työryhmän ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmän toimintaa. Hallitus kokoontui kautensa (1.1.–31.12.) aikana yhdeksän kertaa. Hallituksen jäsenistä tehtiin some-kampanjan syyskokouksen 2022 alla uusien hallituslaisten innostamiseksi.

Alkuvuodesta vahvistettiin pitkään valmisteltu Strategia 2030, joka ohjaa koko vuosikymmenen toimintaa. Strategian painopisteenä on esimerkiksi vaikuttamistyön vahvistaminen. Vuoden 2023 toimintasuunnitelma suunniteltiin strategian pohjalta. Myös syyskaudella vahvistettu yhdistyksen ensimmäinen viestintästrategia pohjasi yhdistyksen strategiaan. Viestintästrategiaa työstettiin henkilöstön viestintäpajojen sarjassa.

Toinen toimintavuoden aikana vahvistettu merkittävä toimintaa ohjaava asiakirja oli toukokuussa hyväksytty toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka kehittää koko yhdistyksen kaikkea toimintaa. Suunnitelman painopisteenä on sukupuolen moninaisuuden huomioiminen. Keskeisenä toimenpiteenä turvallisemman tilan periaatteiden juurruttamisen aloittaminen. Muina toimenpiteinä järjestettiin esimerkiksi koulutuksia sukupuolen moninaisuudesta ja sensitiivisestä kielenkäytöstä.

Henkilöstöhallinto

Kasvavan henkilöstön takia viime vuosina on panostettu erittäin paljon henkilöstöhallinnon kehittämiseen. Vuoden 2022 aikana vahvistettiin perheystävällisyysuunnitelma sekä työstettiin työsuojelun toimintaohjelmaa. Johtosäännön henkilöstöohjetta päivitettiin esimerkiksi tarkentamalla koulutuspolitiikkaa ja sairauspoissaolokäytäntöjä. Yhdistykselle nimettiin kaksi yhdenvertaisuusvastaavaa, jotka toimivat samalla häirintäyhdyshenkilöitä.

Henkilöstöhallinnon kehittämistä vastaa toiminnanjohtaja ja sitä tehdään tiiviissä keskusteluyhteydessä koko henkilöstön kanssa. Muita toimijoita ovat esihenkilöpalaveri, työsuojelutyöryhmä ja hallitus.

Syksyllä 2021 perustettu työsuojelutyöryhmä suunnitteli ja toteutti kevätkaudella 2022 työsuojelukartoitusten ja niihin liittyvien henkilöstön keskusteluiden sarjan eri työsuojelunäkökulmiin liittyen. Kartoitukset tehtiin etätöön turvallisuuden, fyysisten tilojen turvallisuuden, psykologisen kuormituksen ja työmatkojen turvallisuuden teemoista. Kartoitusten pohjalta valmisteltiin työsuojelun toimintaohjelma ja varhaisen tuen malli, jotka on tarkoitus keskustella henkilöstön kanssa ja vahvistaa keväällä 2023.

Alkuvuonna 2022 elettiin vielä koronapandemian erityisolosuhteissa, mutta keväällä rajoitusten poistuessa vahvistettiin uusi etätöohje, joka mahdollistaa työntekijöille aiempaa laajemman etätömahdollisuuden. Työn painopiste on kuitenkin edelleen läsnä ollen tehtävässä työssä. Uusi etätöohje kirjattiin johtosääntöön.

Henkilöstö vuonna 2022 avustuskohteittain:

- Yleishallinnon tehtävissä jatkoivat toiminnanjohtaja ja järjestösihteerit. Yleishallintoon luotiin uusi viestinnän asiantuntijan työnkuva yleisavustuksen korotuksen mahdollistamana. Tehtävään rekrytoitiin vakituinen työntekijä maaliskuussa 2022.
- Vertaistoiminnan koordinaattorin toimenkuva siirtyi uuteen sateenkaariperhetoiminnan avustuskohteeseen.
- Kumppanuusvanhemmuushankkeessa jatkoivat projektipäällikkö ja perhevalmentaja.
- Perhesuhdekeskus-toiminnassa työskentelivät johtava asiantuntija ja perhetyöntekijä.
- Monimuotoiset perheet -verkoston työntekijöinä toimivat johtava asiantuntija ja kaksi erityisasiantuntijaa.
- Laki ja monimuotoiset perheet -tutkimushankkeeseen palkattiin maaliskuussa 2023 päätoiminen tutkija ja osa-aikainen viestijä vuoden määräaikaiseen työsuhteeseen

Työntekijöiden hyvinvoinnin varmistamiseksi tarjottiin henkilökunnalle yleislääkäritasoinen sairaanhoito työterveyshuollon osana sekä kulttuuri- ja liikuntasetelit. Henkilöstölle myönnettiin

myös työmatkaetu paikallisliikenteen matkalippuseteleinä sekä vapaa-ajan tapaturmavakuutus. Työhyvinvointipäivä järjestettiin kaksi kertaa toimintavuoden aikana. Työnohjausta tarjottiin sitä toivoneille. Kehityskeskustelu järjestettiin vuoden aikana kaksi kertaa kullekin työntekijälle. Työntekijät saivat osallistua työajalla työtehtäviä tukeviin koulutuksiin.

Toimitilat

Yhdistyksen toimitila Kurvi sijaitsee Helsingin Sörnäisissä osoitteessa Hämeentie 29. Toimitilaan muutettiin vuonna 2016. Kurvissa on 12 työpistettä 8 työhuoneessa sekä iso ryhmä/koulutustila, kopiohuone, varasto ja tilava keittiö. Neliöitä tilassa on 234. Toimitila ei ole esteetön, ja siksi suunnitelmissa on ollut jo vuodesta 2021 uusiin tiloihin muuttaminen. Uusia toimitiloja etsittiin koko vuoden 2022 ajan, mutta sopivia tiloja ei ollut löytynyt vuoden loppuun mennessä. Tammikuussa 2023 kuitenkin solmittiin vuokrasopimus uusista tiloista, joihin tullaan muuttamaan kesäkuussa 2023.

Talous

Varsinaisen toiminnan kaikki kulut kasvoivat merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Yleisavustukseen saatiin korotus, jolla voitiin palkata viestinnän asiantuntija pysyvästi toimenkuvaan. Sateenkaariperhetoiminnan rahoitus eriytyi yleisavustuksesta omalle avustuskohteelle. Uutena rahoituksena saatiin rahoitus Laki ja perheiden monimuotoisuus - selvityshankkeelle (VN-teas). Vuoden 2022 toimintaa rahoittivat Stea, Ulkoministeriö, Helsingin kaupunki, Tampereen kaupunki, Turun kaupunki ja Kansan sivistystyön liitto.

Taulukko: Varsinaisen toiminnan kulujen kehittyminen

2022	968 588,50€
2021	694 656,03€
2020	693 791,37€
2019	687 713,37€
2018	634 341,74€
2017	617 306,75€
2016	506 669,86€
2015	529 184,86€
2014	411 217,86€
2013	357 028,55€
2012	145 899,37€
2011	35 800,63€

Jäsenmaksukertymä kasvoi hiukan, 12 845 euroon. Keräystuottoja oli 1 113 euroa.

Tilikauden ylijäämä oli 6 321,73 euroa ja yhdistyksen oma pääoma kasvoi 109 497,99 euroon. Se vastaa noin kahden kuukauden henkilöstö- ja toimitilakuluja (vuoden 2023 budjetoidut kulut).

Vuonna 2022 taloussääntöä tarkennettiin ja toimitettiin tositetarkastus. Määriteltiin valtakunnallisen vertaistoiminnan määrärahojen varaamisen kriteerit eri käyttötarkoituksiin.

Liite 1: Paikallistiimien toimintakertomukset 2022

Helsinki - Pääkaupunkiseudun paikallistiimi

Pääkaupunkiseudun paikallistiimissä toimi toimintakaudella 30 vapaaehtoista. Kauden aikana tiimissä aloitti huikeat 13 uutta vapaaehtoista ja lopetti 3 vapaaehtoista. Suuri osa toiminnasta järjestettiin yhdistyksen toimitiloissa.

Pääkaupunkiseudun tapahtumista tiedotetaan Sateenkaariperheet ry:n uutiskirjeessä, yhdistyksen verkkosivujen tapahtumakalenterissa, Sateenkaariperheet ry:n Facebook- ja Instagram-sivuilla, Pääkaupunkiseudun omalla Facebook -sivulla sekä lisäksi Pääkaupunkiseudun sateenkaariperheet -nimisen, salaisen Facebook-ryhmän kautta ja kohdennetuissa ryhmissä, kuten Alkutaipaleen ja sukupuoleltaan moninaisten omissa fb-ryhmissä.

Paikallistiimin järjestämässä vertaistoiminnassa oli vuoden aikana yhteensä 2090 kävijää, joista 893 lapsia ja 1197 aikuista:

- **Perhekahvila** tiistaiaamupäivisin järjestettiin 45 kertaa eli lähes viikoittain. Perhekahvilassa on käynyt 953 ihmistä, joista 463 on ollut aikuisia ja 490 lapsia. Elokuun alusta lähtien perhekahviloiden vetäjä vaihtui ja toimintaa jatkoi neljän vapaaehtoisen tiimi.
- **Perhetapaamisia** viikonloppuisin järjestettiin 7, joista 2 peruuntui. Perhetapaamisiin osallistui yhteensä 164 kävijää, joista 79 aikuista ja 85 lasta.
- **Sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila** järjestettiin keväällä keväällä 4 ja syksyllä 8 kertaa, vaihtuvin teemoin ja vapaasti seurustellen. Lisäksi kahvila pidettiin kerran Helsinki Pride-viikolla. Keväällä peruuntui koronan vaikutusten vuoksi 1 kahvila, tammikuussa. Kahviloissa oli yhteensä 81 lasta ja 103 aikuista. Osa kahviloista pidettiin viikonloppuisin ja osa arki-iltaisain.
- **Polyperhekahvila** kokoontui 4 kertaa kevään aikana, syksyllä toiminta jäi tauolle vetäjän ajanpuutteen vuoksi. Toimintaa yritetään käynnistää uudelleen mahdollisimman pian.
- **Yhden vanhemman perheiden tapaamiset** alkoivat uutena toimintamuotona Helsingissä. Tapaamisissa järjestettiin 4 kertaa kevään aikana sekä retki Mustasaareen HelsinkiPride -viikolla. Syksyllä tapaamiset jäivät tauolle vapaaehtoisen jäädessä pois toiminnasta. Tapaamisista jatketaan jälleen vuonna 2023 yhteistyössä Pienperheyhdistyksen kanssa. Kävijöitä tapaamisissa oli 39 lasta ja 42 aikuista.
- **Family club** eli englanninkielinen perhekahvila järjestettiin ensimmäisen kerran HelsinkiPride-viikolla ja kerran syksyllä. Kolme family clubia syksyllä ei puolestaan tavoittanut kävijöitä.
- **Aikuisten vertaisryhmät** kokoontuivat vuoden aikana seuraavasti:
 - **Sosiaalisten vanhempien** tapaamiset 5 kertaa (20 osallistujaa)
 - Yksi **sateenkaareva isyys** –tapaaminen HelsinkiPride-viikolla (1 osallistuja)
 - **Alkutaival**-tapaamiset 7 kertaa (66 osallistujaa)
- **Myöhäisheränneet** kokoontuivat yhdeksän kertaa, yksi tapaaminen tammikuussa peruuntui koronarajoitusten vuoksi (66 osallistujaa)
- **Koululaisille** ja heidän vanhemmilleen järjestettiin viisi tapaamista: Koululaiset leffaan (11 lasta, 5 aikuista), Megazone (9 lasta, 5 aikuista), HelsinkiPride-viikon Pakoluoto-seikkailu(8 lasta, 7 aikuista), retki Serenaan (7 lasta, 4 aikuista) ja Koululaiset pakopelaamassa (1 lapsi, 5 aikuista).
- **Kaikille perheille suunnattuja retkiä** järjestettiin kaksi HopLopiin ja Fazerilaan (90 osallistujaa).
- **Aikuisille** suunnattuja tapahtumia oli Aikuisten leffateatteri (2 krt), kesäteatteri, teatteriretki, teenmaistelu, maskuliinien pikkujoulusauna, aikuisten joululahjavalvoiset sekä aikuiset pakopelaamassa. Osallistujia aikuisten tapaamisissa oli yhteensä 67 henkilöä.

- Sateenkaarivanhempien seikkailijat aloitti uutena toimintamuotona ja vanhemmat retkeilivät Sipoonkorvessa, Vallisaarella ja Pilvijärvellä yhteensä 20 henkilön voimin.
- Paikallistiimi järjesti myös virkistytymisillan, missä vapaaehtoiset rentoutuivat syömisen ja pakopelien lomassa.
- **Kansainvälisen Sateenkaariperhepäivän** tapahtuma järjestettiin Vappuna Leikkipuisto Linjassa. Esiintymässä oli jättisaippuakuplaesityksen ja glittertatuointeja tehnyt Ruffle Army. Tarjolla oli pientä syömistä ja juomista. Tapahtumaan osallistui kymmeniä perheitä.
- Kansainvälisen Sateenkaariperhepäivän ja HelsinkiPride-viikon tapahtumista kerrotaan luvussa 5.8.

Hämeenlinna - Hämeen paikallistiimi

Hämeen paikallistiimiin kuuluu kaksi vapaaehtoista. Vuonna 2022 tavattiin yhteensä 7 kertaa. Lisäksi oli suunniteltu kolme muuta tapaamista, jotka jouduttiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi perumaan. Edellisvuosien tapaan tavoitteena oli tavata noin kerran kuukaudessa. Tapahtumiin osallistui toimintavuonna 69 henkilöä, joista lapsia 27 ja aikuisia 42. Lapsista kaikki olivat alle kouluikäisiä. Uusia perheitä tuli mukaan toimintaan useampi tämän vuoden aikana.

Toiminnasta kiinnostuneita perheitä tavoiteltiin pääasiassa Facebookissa sekä Sateenkaariperheiden uutiskirjeissä. Ryhmän pääasiallisena ilmoitus- ja keskustelufoorumina toimii oma suljettu Facebook-ryhmänsä, jossa oli vuoden lopussa 32 jäsentä. Hämeen sateenkaariperheille perustettiin vuonna 2021 myös julkinen Facebook-sivu, jonka kautta tavoitteena on tavoittaa useampia ihmisiä ja jolla oli vuoden lopussa 73 seuraajaa. Molemmilla kanavilla jäsen ja seuraajamäärä on kasvanut vuoden aikana.

Joensuun paikallistiimi - Pohjois-Karjala

Joensuussa vertaistoiminta vuonna 2022 oli pienimuotoista ja kahden uuden vapaaehtoisen järjestämää. Joensuun sateenkaariperheille luotiin uusi Facebook-sivu, jolla oli vuoden lopussa 53 seuraajaa.

Toimintavuoden aikana järjestettiin kolme tapahtumaa perheille:

- Pride-kulkueessa Joensuun sateenkaariperheillä oli oma jaosto kulkueen loppupäässä (hiljainen blokki).
- Pohjois-Karjalan Setan ja Pelastakaa lapset ry:n kanssa yhteistyössä järjestimme sateenkaariperheille suunnatun MetsäPride-tapahtuman. MetsäPridessä Kuhasalon kodalla ja lähiympäristössä nuotioherkkujen ja jutustelun lisäksi perheet pääsivät osallistumaan erilaisiin rastitehtäviin. MetsäPride-tapahtumaan osallistui yhteensä noin 35 aikuista ja 15 lasta.
- Joulupajatapahtuma järjestettiin Pohjois-Karjalan Setan tiloissa sateenkaariperheille. Tapahtumassa oli pajamuotoisesti mahdollista askarrella erilaisia jouluisia käsitöitä. Tilaisuuden lopussa esitimme lapsille jouluisen elokuvan. Tarjoiluna oli joulupuuroa ja piparkakkuja, jotka kustansi Pohjois-Karjalan Seta. Joulupajatapahtumaan osallistui 10 aikuista ja 6 lasta.

Jyväskylä - Jyväskylän seudun paikallistiimi

Jyväskylän paikallistiimin toiminnassa oli katko syksyllä 2021, kunnes vuoden 2022 alkupuolella mukaan liittyi uusi vapaaehtoinen vastaamaan tiimin toiminnasta. Lisäksi kesällä toisen kaupungin paikallistiemistä siirtyi muuton myötä mukaan toinen vapaaehtoinen. Jyväskylässä ei ollut tapaamisia toimintavuoden aikana.

Jyväskylän seudun sateenkaariperheet -sivulla (105 seuraajaa) ja Sateenkaariperheet Jyväskylä -ryhmässä (55 jäsentä).

Kuopion paikallistiimi -Pohjois-Savo

Kuopion paikallistiimistä vastasi yksi vapaaehtoinen. Toimintavuoden aikana toteutui 5 tapaamista. Kevään aikana lasten pomppuvuoroon osallistui yhteensä 8 henkilöä ja juhlittiin kansainvälistä sateenkaariperhepäivää 15 hengen voimin perhetapaamisessa. Kuopio Pridella tavattiin piknikin äärellä 10 hengen voimin. Loppuvuodesta käytiin myös pakopelaamassa (10 henkilöä) ja HopLop-tapaamisessa leikkimässä 19 hengen voimin.

Kuopion paikallistiimin järjestämästä toiminnasta tiedotettiin yhdistyksen uutiskirjeessä, yhdistyksen verkkosivujen tapahtumakalenterissa sekä Facebookissa Sateenkaariperheet ry -sivulla ja Sateenkaariperheet Kuopio -ryhmässä (67 jäsentä).

Kokkolan paikallistiimi - Keski-Pohjanmaa

Kokkolassa toimii kolmen vapaaehtoisen muodostama tiimi. Vuonna 2022 ei järjestetty tapahtumia. Facebookissa Kokkolan sateenkaariperheet -ryhmään kuului vuoden lopussa 25 jäsentä.

Kotka - Kymenlaakson paikallistiimi

Kymenlaaksossa toimii yksi vapaaehtoinen. Vuonna 2022 ei järjestetty tapahtumia. Facebookissa Kymenlaakson sateenkaariperheet -sivulla oli 162 seuraajaa.

Oulu - Oulun seudun paikallistiimi

Oulun paikallistiimi toimi yhden uuden, keväällä 2022 mukaan tulleen vapaaehtoisen voimin. Vuoden 2022 aikana järjestettiin kolme perhetapaamista Oulun kaupungilta vuokratuissa avoimen päiväkodin tiloissa. Pikkujoulut peruuntuivat sairastumisen vuoksi. Paikallistiimi toteutti Oulu Pride viikolle neljä (4) tapahtumaa, joista toteutui kolme (3), sillä puistotapaaminen peruuntui sään vuoksi. Toteutuneita tapahtumia oli yhdessä Oulun pääkirjaston kanssa toteutettu sateenkaareva satutuokio, yksityinen perhevuoro trampoliinipuistossa sekä "Miten lapsia tehdään" -perheellistymisinfo ja keskustelutilaisuus yhteistyössä koulutettujen vapaaehtoiskouluttajien kanssa.

Oulun vuoden 2022 tilaisuuksissa kävijöitä oli yhteensä 75, joista 39 lapsia ja 36 aikuisia. Oulun seudun sateenkaariperheet -sivulla oli Facebookissa 97 seuraajaa.

Porvoon paikallistiimi - Itä-Uusimaa

Porvoon paikallistiimi aloitti toimintansa keväällä 2022 kahden vapaaehtoisen voimin. Yhteistyötä tehtiin Porvoon Seta ry:n kanssa sekä Arcus Kouluikäisten lasten ja nuorten toimintaa järjestettiin yhteistyössä Porvoon kaupungin Nuorisopalveluiden järjestämän Arcus-sateenkaaritoiminnan kanssa. Arcus järjesti "Asuuko meillä sateenkaari? - vartaistukea kouluikäisille ja heidän läheisille" tapaamisia, joihin Porvoon paikallistiimi osallistui yhteistyössä. Lisäksi osallistuttiin Porvoon Pride – kulkueeseen ja puistojuhlaan usean perheen voimin. Ennen kulkueen lähtöä tiimillä oli glittermeikkipiste PreMingel-juhlassa. Puistojuhlassa päästiin esiintymislavalle kertomaan yhdistyksen ja paikallistiimin toiminnasta ja houkuttelemaan paikallisia perheitä mukaan.

Tiimillä on käytössään Porvoon Sateenkaariperheet Facebook –sivu, jolle seuraajia vuoden loppuun mennessä oli kertynyt 25.

Rovaniemi - Lapin paikallistiimi

Rovaniemellä toimii yksi vapaaehtoinen. Vuonna 2022 ei järjestetty tapahtumia.

Kevättalvelle suunniteltiin aikuisten toiminnallista viikonloppua, joka peruutettiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Myös Artic Pridelle olis suunniteltu perhetapaaminen, mutta se peruuntui koko Artic Priden peruuntuessa. Sateenkaariperheet Lapissa Facebook -ryhmässä oli vuoden lopussa 21 jäsentä.

Tampere - Tampereen seudun paikallistiimi

Tampereen paikallistiimi kokoontui vuoden aikana 2 kertaa suunnittelemaan toimintaa, jonka lisäksi kommunikointi aktiivien suljetussa Facebook- ja Whatsapp-ryhmissä sekä 1 kerran tavattiin etäyhteydellä. Tiimissä toimi yhdeksän vapaaehtoista.

Tampereen sateenkaariperhetoiminnassa oli vuoden 2022 aikana ennätyselliset 882 osallistujaa, joista 494 aikuista ja 366 lasta. Yhteensä tapahtumia oli kevät-, kesä- ja syyskauden aikana 67 kpl. Kokoontumisrajoitukset vaikuttivat järjestettyyn toimintaan alkuvuodesta tammi-helmikuun tapahtumien osalta niin, että tapahtumia jouduttiin peruuttamaan tai siirtämään eteenpäin.

- Kaikkien perheiden yhteisiä **perhetapaamisia** järjestettiin yhteensä 9 kertaa. Suuren suosion saanut perinteinen valtakunnallinen sateenkaariperhepäivän perhetapaaminen yhdistettiin yhdistyksen järjestämään Hauhon perhepäivään. Rennon yhdessäolon merkeissä kokoonnuttiin muun muassa laskiaisennätyksellisen kunniaksi pulkkamäessä, ponitallilla Valkeakoskella, polskien kylpylässä, Perheliikuntakeskus Hipassa, luontoretkellä lintutornille ja perinteen mukaan kesäleirin jälkeen Lastenkuplassa. Kaikkien perheiden pikkujouluja vietettiin 10 perheen voimin Perheiden talossa joulupukin vierailun merkeissä.
- **Koululaiset** tapasivat toisiaan perinteisellä kesäleirillä sekä perhetapaamisten yhteydessä.
- **Aikuiset** viettivät alkuvuonna vapaaviikonloppua mökkeillen Sappee:ssä, lisäksi tapasivat kesänpuolella saunomalla Rauhaniemessä ja perhesuhdekeskuksen kanssa yhteistyössä järjestetyssä rakkaussuhdetuokiossa sekä vuoden lopulla aikuisten pikkujouluissa keuhonhuollon ja illallisen merkeissä.
- **Alkutaival**-tapaamiset pyrkivät toteutumaan säännöllisesti, mutta muutamia kertoja jouduttu peruuttamaan vähäisen osallistujamäärän takia. Alkutaival kokoontui 6 kertaa vuoden aikana.
- **Perhekahvila** kokoontui säännöllisesti viikoittain Napapiirin tiloissa yhteensä 40 kertaa tarjoten pientenlasten vanhemmille kahvitteluhetkiä ja vertaistuellisia keskusteluja. Kahvilatoiminta houkutteli mukaan myös uusia perheitä. Vierailijana kahvilassa kävi kantoliinan käyttöön opastaja henkilö.
- Nokialla aloitti uutena toimintamuotona perheiden Liikuntahetki, joka kokoontui kauden puolesta välistä lähtien yhteensä 7 kertaa joka toinen viikko.
- Syyskuussa järjestettiin jo perinteeksi muodostunut viikonlopun mittainen **perheleiri** Pyysalon leiri- ja tapahtumakeskuksessa Kangasalla. Leirille osallistui 16 perhettä, joista 24 lasta ja 31 aikuista sekä 4 lastenohjaajaa. Leiri sai erinomaista palautetta ja se oli taas tärkeä vertaistuen paikka niin lapsille kuin aikuisillekin yhteisöllisyyden näkökulmasta. Leirille osallistui monia uusia perheitä, jotka ovat liittyneet tämän jälkeen mukaan alueen toimintaan. Perheleiri houkutteli mukaan myös ulkopaikkakuntalaisia perheitä pääkaupunkiseudulta ja Turun suunnalta.

- **Manse Pride** -tapahtumaan osallistuttiin kulkueen ja puistopiknikin merkeissä kesäkuussa. Osallistujia oli yhteensä 30 henkilöä. Pride:n yhteydessä pidettävä ”Miten lapsia tehdään” tilaisuus peruttiin vähäisen osallistujamäärän takia.

Keskeisin yhteistyökumppani oli Pirkanmaan Seta (nyk. Sinuiksi ry), jonka tiloja Sateenkaariperheet saivat käyttää maksutta muun muassa Alkutaival-tapaamisiin. Tämän lisäksi kaksi kertaa hyödynnettiin Tammelakeskuksen perheiden talon kulmahuonetta.

Paikallistiimin järjestämästä toiminnasta tiedotettiin yhdistyksen uutiskirjeessä, yhdistyksen verkkosivujen tapahtumakalenterissa sekä Sinuiksi ry tapahtumakalenterissa. Sosiaalisen median kautta mainostusta tehtiin aktiivisesti Facebookissa Sateenkaariperheet ry -sivulla, Tampereen seudun sateenkaariperheet -sivulla (318 seuraajaa) ja suljetussa Tampereen sateenkaariperheet -ryhmässä (175 jäsentä). Tampereen seudun sateenkaariperheet -sivulla seuraajamäärä kasvoi 30 seuraajalla edellisestä vuodesta. Paikallistiimille toissavuonna luodussa Instagram -tilillä mainostettiin säännöllisesti tapahtumia ja hyödynnettiin tapahtumahetkien tallennusta tarinan avulla (Tampereen sateenkaariperheet), jolla vuoden lopussa oli 372 seuraajaa. Tampereen sateenkaariperheet Instagram- tilillä seuraajamäärä kasvoi 162 seuraajalla edellisestä vuodesta.

Turku - Turun seudun paikallistiimi

Turun paikallistiimiin kuului vuoden alussa 4 vapaaehtoista. Kesällä 2 vapaaehtoista jäi pois toiminnasta ja kaksi vapaaehtoista siirtyi toisiin tiimeihin. Kesän aikana tiimiin tuli 5 uutta vapaaehtoista, joten loppuvuodesta tiimissä toimi 6 vapaaehtoista. Tiimi virkistäytyi loppuvuodesta pakopelihuoneen ja tarjoilun merkeissä. Vertaistoimintaan osallistui vuoden aikana yhteensä 286 henkilöä, joista 134 oli lapsia ja 152 aikuisia. Turussa järjestettiin vertaistoimintaa:

- Yhdistettyjä **alkutaival- ja perhetapaamisia** järjestettiin noin kerran kuussa. Keväällä tapaamisia järjestettiin pääasiassa puistoissa ja syksyllä perhetalo Heidekenin avoimessa kohtaamispaikka Marakatissa sekä Tarmon talolla.
- **Vauvoille ja pikkulapsille** järjestettiin vauvauinteja ja vesipeuhuja yhteensä neljä kertaa ja niihin osallistui yhteensä 30 lasta ja 32 aikuista.
- **Koululaisille** järjestettiin retki Superpark -sisäaktiviteettipuistoon sekä mahdollisuus kokeilla pyrstöuintia Caribbean kylpylässä. Koululaisten toimintaan osallistui yhteensä 14 lasta ja 2 aikuista ohjaajaa.
- **Perheille** suunnattuja tapahtumia/retkiä oli neljä: koko perheen päiväretki Katariinanlaaksoon, retki Kuralan kylämäkeen, Halloween-juhla sekä tonttujuhla. Tapahtumiin osallistui yhteensä 109 ihmistä, joista lapsia oli 52 ja aikuisia 57.
- **Perheille** järjestettiin kokeilukerrat perhepilatukseen ja perhejoogaan. Kokeilukertoihin osallistui yhteensä 15 lasta ja 12 aikuista.
- **Aikuisille** yksi teatteriretki: Rakasta mua! -yhden lesbön kabaree -illalliskabaree marraskuussa. Teatteriretkelle osallistui yhteensä 13 aikuista.

Paikallistiimin järjestämästä toiminnasta tiedotettiin sähköpostilistalla (102 vastaanottajaa), yhdistyksen uutiskirjeessä, yhdistyksen verkkosivujen tapahtumakalenterissa sekä Facebookissa Sateenkaariperheet ry -sivulla, Turun seudun sateenkaariperheet -sivulla (232 seuraajaa) ja Turun seudun sateenkaariperheet -ryhmässä (127 jäsentä). Lisäksi vuonna 2022 perustettiin ”Sateenkaariperheet Turus” Whatsapp ryhmä, johon kuuluu 15 jäsentä.

Liite 2: Koulutukset ammatilaisille ja kohderyhmille 2022

Ammattilaisille 2022	Paikka	Pvm	Osall.	Kesto (min)	Kouluttajat
IVF-hoitajia	Turku	14.1.	39	120	Niittyinen
sosiaalalan ammatilaisia	verkko	27.1.	28	120	Metsäpuu ja Väisänen
järjestötyöntekijöitä	verkko	17.2.	4	120	Niittyinen ja Ruohonen
järjestötyöntekijöitä	verkko	15.3.	8	120	Niittyinen
järjestötyöntekijöitä	verkko	17.3.	10	120	Niittyinen ja Ruohonen
pariterapeutteja, parineuvoja	verkko	31.3.	7	90	Väisänen
lastenhoitajia	verkko	5.4.	9	120	Kaisa Niittyinen
järjestötyöntekijöitä	verkko	5.5.	16	120	Metsäpuu ja Väisänen
sosionomiopiskelijat	verkko	17.5.	105	90	Metsäpuu
terveydenhoitajia, imetystyötä tekeviä	Hki+verkko	4.10.	576	90	Kaisa Niittyinen
sosiaalialan ammatilaisia	verkko	26.10.	35	120	Metsäpuu ja Väisänen
parisuhdetyön ammatilaiset	Helsinki	1.11.	123	50	Metsäpuu ja Väisänen
sote-alan työntekijät	verkko	8.11.	200	90	Metsäpuu ja Väisänen
perheiden kanssa työskentelevät	verkko	16.11.	10	120	Väisänen
parisuhdetyön ammatilaiset	verkko	30.11.	12	120	Metsäpuu
nuorisotyöntekijät	Helsinki	14.12.	10	150	Metsäpuu ja Väisänen
Osallistujia yhteensä: 1192					(edelliset vuodet: 718, 1151, 71)
Oppitunteja yhteensä: 39					(edelliset vuodet: 45, 56, 43)

Kohderyhmäkoulutukset 2022

	Paikka	Pvm	Osall.
Vapaaehtoistyön peruskoulutus	Verkko	3.2.2022	17
Perhevalmennus kevät	Verkko	10.3.2022	22
Paikallistoiminnan kehittämispäivät	Jyväskylä	25.3.2022	28
Läheisyys ja seksuaalisuus rakkaussuhteessa	Verkko	5.4.2022	6
Ennakovalmennus kumppanuusvanhemmuuteen	Helsinki	20.4.2022	15
Kumppanuusvanhemmuus-info ja Speed date	Verkko	17.5.2022	6
Turvallinen tila	Verkko	7.6.2022	22
Mikä ihmeen sateenkaari?	Verkko	27.6.2022	17
Kun pettyy perheeseen	Verkko	28.6.2022	39
Kumppanuusvanhemmuusilta: info ja speed date	Helsinki	30.6.2022	21
Kumppari-info Lappi, P-Pohjanmaa ja Kainuu	Verkko	5.8.2022	7
Kumppari-Speed Date Lappi, P-Pohjanmaa ja Kainuu	Verkko	5.8.2022	4
Kumppari-info E-Karjala, E-Savo ja Kymenlaakso	Verkko	24.8.2022	6
Kumppari-Speed date E-Karjala, E-Savo ja Kymenlaakso	Verkko	24.8.2022	4
Kumppari- speed date Varsinais-Suomi ja Ahvenanmaa	Verkko	25.8.2022	7
Kumppari-info, Varsinais-Suomi ja Ahvenanmaa	Verkko	25.8.2022	11
Rakkaussuhdetuokioiden ohjaajakoulutus	Helsinki	2.9.2022	7
KVH ja Väestöliitto -yhteistyökumppaniluento	Verkko	7.9.2022	25
Kumppari-info, Keski-Suomi	Verkko	8.9.2022	7
Kumppis-infoluento, Hgissä	Helsinki	15.9.2022	15

Ennakkovalmennus jälleennäkemistapaaminen	Helsinki	21.9.2022	8
Kumppanuusvanhemuus-info Kanta-Häme ja Päijät-Häme	Verkko	22.9.2022	3
Ryhmänohjaajan peruskoulutus: Minä ryhmänohjaajana	Helsinki	24.9.2022	17
Turvallinen elämän alku vauvalle kumppanuusperheessä	Verkko	29.9.2022	30
Perhevalmennus syksy	Helsinki	30.9.2022	23
Sukupuolen moninaisuus -verkkokoulutus vapaaehtoisille	Verkko	11.10.2022	28
Kumppanuusvanhemuus-info Uusimaa	Verkko	12.10.2022	19
Kumppanuusvanhemuus-info Pohjanmaat	Verkko	13.10.2022	6
Ennakkovalmennus kumppanuusvanhemmuuteen -kurssi	verkko	26.10.2022	30
Mikä vaikuttaa vanhemmuuteen(i) -verkkoluento	verkko	3.11.2022	21
Hankkeen vapaaehtoisten toimintapäivä	Helsinki	5.11.2022	7
Täydennyskoulutusviikonloppu Perhesuhdekeskus	Lempäälä	5.11.2022	8
Sateenkaariperheiden toimintapäivä	Helsinki	5.11.2022	21
Miesten lapsettomuus ja kumppanuusvanhemuus	Verkko	10.11.2022	14
Yhteistyöluento Simpukan Helminauhahankkeen kanssa	Verkko	17.11.2022	17

Osallistujia yhteensä: 538

(edelliset vuodet: 475, 338, 193)

Liite 3: Monimuotoiset perheet -verkoston toimintakertomus 2022

Monimuotoiset perheet -verkosto on kymmenen perhejärjestön yhteistyöverkosto. Järjestöjä yhdistää se, että kaikkien kohderyhmät poikkeavat jollain tavalla oletetusta perheestä. Järjestöjen yhteenlasketut kohderyhmät edustavat yli 1/3 kaikista suomalaisista perheistä. Verkoston yhteistä vaikuttamistyötä toteuttamaan on palkattu kolme työntekijää.

Monimuotoiset perheet -verkostossa ovat mukana Adoptioperheet ry, KÄPY – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Familia ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Verkoston toimintaa rahoittaa STEA pysyvän toiminta-avustuksen (Ak-avustus) kautta. Toiminnan keskiössä on verkostona toteutettava vaikuttamistyö.

Tarkoitus

Monimuotoiset perheet -verkoston tavoitteena on yhteiskunta, jossa perheet ovat yhdenvertaisia ja jokainen perhe voi olla itsestään ylpeä. Verkosto lisää yhteiskunnallista ymmärrystä perheiden monimuotoisuudesta tiedon ja vaikuttamisen keinoin. Verkosto kokoaa ja vie tietoa monimuotoisten perheiden tarpeista poliittisen päätöksenteon, palvelujärjestelmän sekä työelämän kehittämisen tueksi.

Tavoitteet

Monimuotoiset perheet -verkoston tavoitteena on edistää monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuutta lainsäädännössä, lasten, nuorten ja perheiden palveluissa sekä työelämässä. Verkoston toiminta on tuloksellista kun:

1. Monimuotoisten perheiden tarpeet näkyvät poliittisessa päätöksenteossa.
2. Lapsi- ja perhepalvelujen kehittämistyössä huomioidaan perheiden monimuotoisuus.
3. Lapsia, nuoria ja perheitä kohtaavien nykyisten ja tulevien ammattilaisten osaaminen monimuotoisuuden kohtaamisesta ja erilaisten perheiden erityistarpeista vahvistuu.
4. Monimuotoisten perheiden erityistarpeet tunnistetaan työn ja perheen yhteensovittamista koskevassa kehittämistyössä. Järjestöjen ajankohtainen asiantuntija- ja kokemustieto työelämän haasteista on kootusti saatavilla.
5. Työelämätoimijoiden tieto erilaisten perheiden erityistarpeista lisääntyy.
6. Monimuotoiset perheet -verkoston asiantuntija-asema on vahva ja se on tunnettu toimija, johon otetaan yhteyttä, kun tarvitaan monimuotoisia perheitä koskevaa asiantuntijatieta. Verkosto tuo yhteen järjestöjen asiantuntija- ja kokemustiedon.
7. Verkoston jäsenjärjestöjen vaikuttamistyön osaaminen ja kapasiteetti vahvistuu.

Vaikuttamistyön tueksi on laadittu erilliset vaikuttamistyön tavoitteet sekä valtakunnalliselle, hyvinvointialueiden että kuntapolitiikan tasolle.

Työelämävaikuttamisen tueksi on laadittu erilliset tavoitteet sekä työelämän kehittämiseksi yleisesti että työehtosopimukseen ja paikalliseen sopimiseen erikseen.

Toiminta

Verkoston toiminta vuonna 2022 perustui vuosina 2017–2018 tehdylle strategiatyölle sekä STEAn hakemukseen vuosille 2022–2023 tehdylle toiminnan kaksivuotissuunnitelmalle.

Verkoston työ toteutettiin pääosin kolmen työntekijän voimin. Vuonna 2022 henkilötyövuosia toteutui 2,75. Verkostolla oli viestinnän harjoittelija vielä tammi-helmikuun ajan, ja toinen erityisasiantuntija pystyi aloittamaan vasta 1.3.2022. Lisäksi johtavan asiantuntijan työpanosta käytettiin VN TEAS -rahoitteisen Laki ja perheiden monimuotoisuus -hankkeen palvelukseen 2kk vuonna 2022.

Henkilöstövajeen vuoksi joitakin suunniteltuja toimenpiteitä jäi toteuttamatta. Säästyneillä palkkarahoilla verkosto palkkasi harjoittelijan välille joulukuu 2021-helmikuu 2022, toteutti kotipalvelukyselyn ostopalveluna sekä tilasi viestinnällistä tukea eduskuntavaalivaikuttamiseen.

Vuoden 2022 toimintaan vaikutti vielä covid 2019 -pandemia siten, että alkuvuoden messut ja tapahtumat järjestettiin suurelta osin etänä tai ne jäivät toteuttamatta. Näin ollen verkoston osallistumismaksuihin ja tapahtumakuluihin budjetoituja kuluja jäi edelleen osittain toteutumatta.

Jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuva johtoryhmä vastasi poliittisten viestien muodostamisesta sekä toiminnan seurannasta ja arvioinnista yhdessä työntekijöiden kanssa. Näistä muutoksista sovittiin rahoittajan kanssa erikseen.

Vuonna 2022 toiminnassa toteutettiin seuraavia toimia:

- Edistettiin aloitteellisesti verkoston poliittisia tavoitteita vuosille 2019–2023.
- Käynnistettiin eduskuntavaaleihin 2023 vaikuttaminen lähettämällä verkoston tavoitteita puoluetoimistoille ja sidosryhmille (kaikki eduskuntapuolueiden puoluetoimistot, 10 keskeistä sidosryhmää).
- Lähetettiin verkoston roolista ja tavoitteista kertova kirje kaikille hyvinvointialueille.
- Tavattiin ja viestittiin päättäjille, avustajille, virkahenkilöille ja muille keskeisille tahoille.
 - Toteutettiin yhteensä 62 eritasoista vaikuttamistyön toimenpidettä, joissa tavattiin yhteensä 125 päätöksenteon avainhenkilöä, esimerkiksi kansanedustajia, ministereiden erityisavustajia, kaupunkien pormestareita, ministeriöiden virkahenkilöitä ja lainvalmistelijoita sekä työmarkkinajärjestöjen vaikuttajia.
- Annettiin 14 kirjallista lausuntoa eri asioista ja osallistuttiin 10 kuulemiseen ministeriöissä ja eduskunnan valiokunnissa.
- Osallistuttiin keskeisiin lainsäädäntöhankkeisiin ja työryhmiin (mm. sosiaaliturva, elatusapu ja -tuki, vanhemmuuslaki, translaki).
- Toimittiin koollekutsujana ja sihteerinä eduskunnan Monimuotoiset perheet -tukiryhmässä (4 kokousta ja kaksi kansalaisinfossa järjestettyä tilaisuutta 2022).
- Osallistuttiin kolmeen puoluekokoukseen sekä viisille ammattilaisten ja työmarkkinatoimijoiden messuille ja viiteen muuhun laajempaan tapahtumaan (mm. SuomiAreena, MiB:n sysseminaari), joissa kohdattiin yhteensä noin 1700 henkilöä.
- Myötävaikuttettiin 10 puoluekokousaloitteen syntymiseen Vihreiden, Keskustan, Kokoomuksen ja Vasemmistoliiton puoluekokouksille.
- Osallistuttiin 13 työryhmään ja pysyvään verkostoon palvelujen, työelämän ja poliittisen vaikuttamisen teemoissa, mukaan lukien lapsistrategian verkostotyöryhmä ja kirkon kasvatusta- ja perheasiain neuvottelukunta (2020-2024).
- Osallistuttiin samaten 13 tutkimus- ja kehittämishankkeeseen tai muuhun verkostoon.

- Koostettiin ehdotukset konkreettisiksi kirjauksiksi tulevaan hallitusohjelmaan (2023–2027).
- Vastattiin 73 yksittäiseen asiantuntijapyyntöön.
- Annettiin 27 mediajulkaisuihin johtanutta haastattelua tai lausumaa.
- Julkaistiin 9 blogausta yhteistyökumppaneiden alustoilla.
- Julkaistiin 9 tiedotetta ajankohtaisista asioista.
- Postitettiin tai jaettiin yhteensä 3020 paperista varhaiskasvatusopasta, joista 133 ruotsinkielistä, ja 890 työelämäopasta sekä noin 900 työelämätaivoitekorttia. Lisäksi oppaat on voinut ladata verkoston sivuilta ilmaiseksi, toteutuneista latausmääristä ei valitettavasti ole tietoa.
- Toteutettiin kaksi laajempaa sosiaalisen median kampanjaa, toinen työelämään ja toinen verkoston varhaiskasvatusoppaaseen liittyen.
- Seurattiin sote-uudistuksen etenemistä. Vaikutetaan erityisesti perhekeskusehittämissä, palveluiden yhdenvertaisuuteen sekä monimuotoisten perheiden tarpeisiin vastaavien palveluiden saatavuuteen (mm. eropalvelut, kotipalvelu, vuorohoito, koululaisten aamu- ja iltapäivähoito).
 - Päästiin mukaan sähköisen perhekeskuksen järjestöpaneelin ohjausryhmään.
- Toteutettiin laaja kysely kotipalvelun saatavuudesta perheille (N = 664) ja viestittiin sen tuloksista.
- Koulutettiin 859 nykyistä ja tulevaa ammattilaista monimuotoisista perheistä, perheiden monimuotoisuuden kohtaamisesta ja perheiden erityistarpeista,
- Koulutettiin 381 työelämän toimijaa monimuotoisista perheistä ja työelämään liittyvistä teemoista.
- Järjestettiin neljä omaa avointa verkkokoulutusta työelämän, varhaiskasvatuksen ja koulun toimijoille. Osallistujia näissä yhteensä noin 100.
- Parannettiin verkoston verkkosivuston monimuotoisetperheet.fi saavutettavuutta sekä hakukoneoptimointia. Työ jatkuu 2023.
- Ylläpidettiin tiivistä yhteistyötä verkoston työntekijöiden ja johtoryhmän välillä ajantasaisen asiantuntija- ja kokemustiedon välittämiseksi.
- Tehtiin yhteistyötä tutkimuskentän kanssa monimuotoisia perheitä koskevan tutkimustiedon lisäämiseksi ja hyödyntämiseksi. (Flux-konsortio, FiRes-network.)
- Toteutettiin pilottihankemallin mukainen kysely-yhteistyö palkansaajajärjestö Teollisuusliitto ry:n kanssa. Kyselyvastauksia saatiin 555. Yhteistyömalli sisältää kyselyn luottamushenkilöille sekä koulutusta kyselyn pohjalta asiantuntijoille ja luottamushenkilöille.
- Käynnistettiin yhteistyö Suomen StartUp -yhteisön kanssa, joka edustaa 180 suomalaista kasvu- ja startup-yritystä.
- Tehtiin kysely etävanhempien työn ja perheen yhteensovittamisen haasteista yhdessä Miessakit ry:n kanssa. Vastauksia saatiin 192.
- Pohjustettiin perheystävällisyyden kehittämistä työehtosopimuksista käytävällä neuvottelukierroksella 2023–2024.
- Kehitettiin ja julkaistiin tavoitteet myös työpaikkojen paikalliseen sopimiseen.
- Arvioitiin verkoston toimintaa ja sen tuloksellisuutta säännöllisesti.

- Tuettiin järjestöjen välistä vertaisoppimista mahdollistamalla työntekijäryhmäkohtaisia tapaamisia ja koulutuksia.
- Järjestettiin yhteinen koulutus järjestöjen työntekijöille luokkatietoisesta kielestä (45 osallistujaa, erinomaiset palautteet, koulutus koettiin erittäin hyödylliseksi).
- Järjestettiin jäsenjärjestöjen hallituksille yhteiset hallituspäivät (siirtyivät vuodelta 2021).
- Toteutettiin sidosryhmäkysely toiminnan kehittämisen tarpeisiin (N=55).

Arviointi

Toiminnan seurannasta ja arvioinnista vastasivat verkoston työntekijät yhdessä jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuvan johtoryhmän kanssa. Arviointi toteutettiin systemaattisena osana toimintaa ja siitä raportoitiin johtoryhmälle neljä kertaa vuodessa ja rahoittajalle raportoinnin yhteydessä. Verkoston toimintaa kehitetään jatkuvasti arvioinnista saatujen tulosten ja kehitysehdotusten pohjalta.

Hallinto ja talous

Monimuotoiset perheet -verkostossa ylintä päätäntävaltaa käyttää jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuva johtoryhmä. Johtoryhmä kokoontui vuoden 2022 aikana neljä kertaa. Toiminnan hallinnoijana toimi yksi verkoston jäsenjärjestöistä, Sateenkaariperheet ry.

Monimuotoiset perheet -verkoston toteuttamalle toiminnalle on myönnetty STEAn kohdennettu toiminta-avustus toistaiseksi. Vuodelle 2023 kohdennetun avustuksen määräaikainen harkinta poistui. Muuta rahoitusta verkostolla ei ollut. Verkosto sai muina tuloina Tampereen yliopistolta viestintäharjoittelijan palkkatukea 1800 €.

Verkoston budjetti vuodelle 2022 oli 290 000 € + siirtyvän avustuksen puskuriksi budjetoitu 55 000 € (yht. 345 000 €). Alustavat kulut vuodelta 2022 olivat 255 052,07€. Budjetti vuodelle 2023 on 270 000 € + siirtyvän avustuksen puskuriksi budjetoitu 55 000 € (yht. 325 000 €).

